

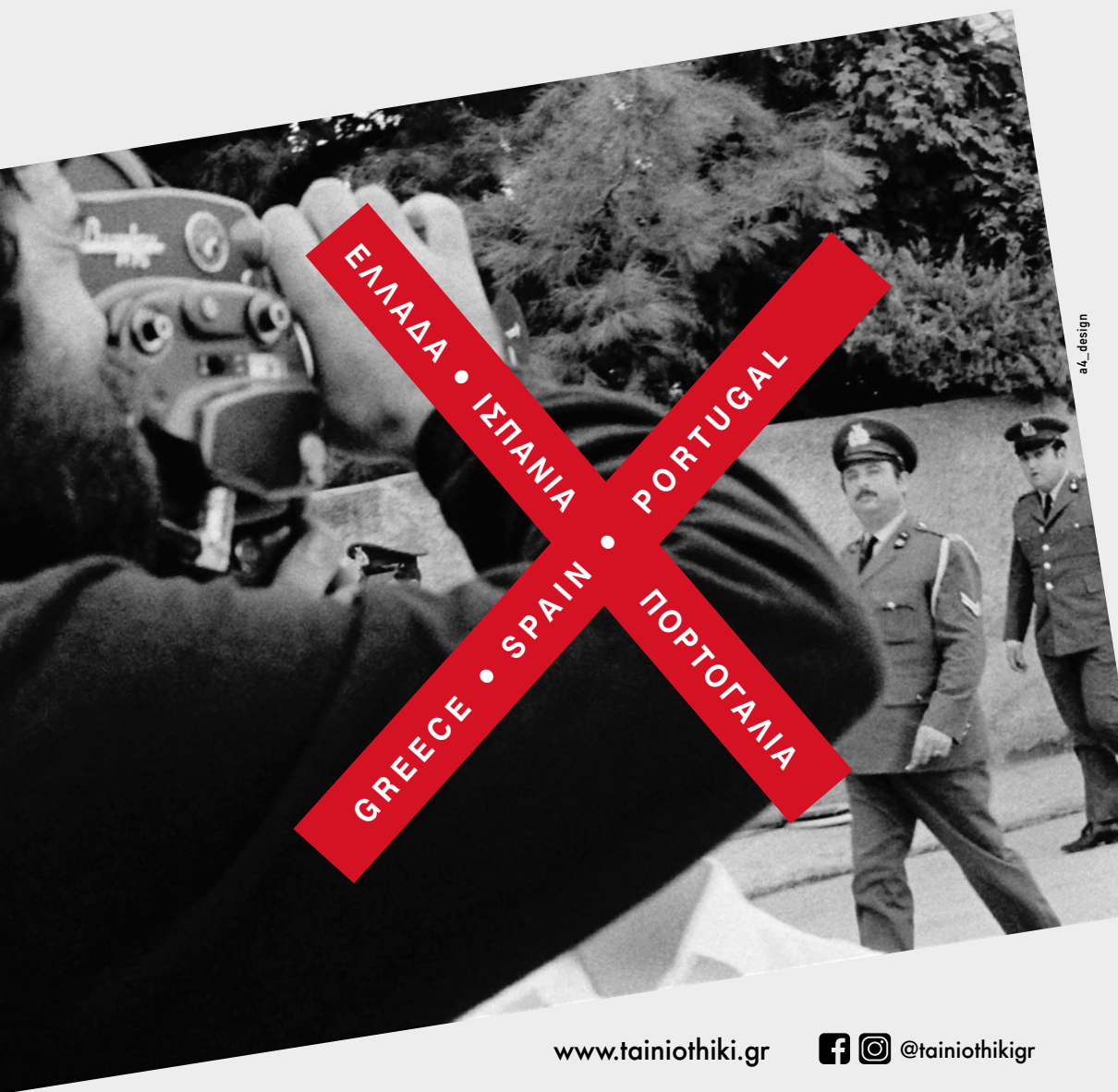
Η ΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΩΝ ΚΑΙ Η ΑΝΘΙΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

/ THE FALL OF THE DICTATORSHIPS AND
THE BREAKTHROUGH OF NEW CINEMA /

13-19 / 3 / 25

ΤΑΙΝΙΟΘΗΚΗ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
> ΜΟΥΣΕΙΟ
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

ΕΛΛΑΔΑ • ΙΣΠΑΝΙΑ • PORTUGAL
GREECE • SPAIN • ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

a4_design

.....

Περιεχόμενα

Contents

Εισαγωγή / Intro **(2)**

Αφιέρωματα / Tributes

Ελλάδα / Greece **(8)**

Πορτογαλία / Portugal **(20)**

Ισπανία / Spain **(30)**

Ωρολόγιο πρόγραμμα /
Screening Schedule **(40)**

Πριν από δύο χρόνια αρχίσαμε με τον καλό συνάδελφο και φίλο Ζοζέ Μανουέλ Κόστα, τότε διευθυντή της Ταινιοθήκης της Πορτογαλίας, μια συζήτηση για τη διοργάνωση ενός αφιερώματος για την άνθιση του Νέου Κινηματογράφου, μετά την πτώση των δικτατοριών στις χώρες μας. Πριν από ένα χρόνο, στην υλοποίηση του εγχειρήματος μπήκαν, η πανεπιστημιακός και καινούργια διευθύντρια της Ισπανικής Ταινιοθήκης, Βαλέρια Καμπορέζε, με τη βοήθεια του Κάρλος Ριβεριέγκο, καθώς και ο καθηγητής Ιστορίας Κωστής Κορνέτης. Ευχαριστώ και τους τέσσερις για την πολύτιμη βοήθεια τους στην πραγματοποίηση αυτής της δράσης.

Αυτό που παρατηρήσαμε είναι ότι και στις τρεις χώρες οι διεργασίες για την ανάδυση του Νέου Κινηματογράφου είχαν αρχίσει πριν από την πτώση των δικτατοριών. Στην Πορτογαλία, όπως παρατηρεί ο Ζοσέ Μανουέλ Κόστα, «το ταξίδι ξεκινά με ένα προγενέστερο έργο, τα *Πράσινα χρόνια* (1963) του **Πάολο Ρόσα**, μια ταινία-σύνορο, η οποία, ενώ γυρίστηκε ακόμα υπό τη δικτατορία, διαχώρισε ριζικά τον “παλιό” από τον “νέο” κινηματογράφο». Στην Ισπανία, όπως σημειώνει ο Κάρλος Ριβεριέγκο εντοπίζουμε ότι «σκηνοθέτες όπως ο **Μπαζίλιο Μαρτίν Πατίνο** και ο **Κάρλος Σάουρα** ανήκαν σε αυτή την ομάδα εξαιρετικών δημιουργών που επέδειξαν κριτική στάση απέναντι στο καθεστώς, και πρότειναν μια αισθητική στροφή μακριά από την εσωστρεφή εθνική κουλτούρα προς έναν πιο “ευρωπαϊκό” κινηματογράφο». Αλλά και στην Ελλάδα, η άνθιση του Νέου Κινηματογράφου σημειώθηκε κατά την περίοδο της δικτατορίας, καθώς τόσο βετεράνοι όσο και νέοι σκηνοθέτες ένωσαν τις δυνάμεις τους με δημοσιογράφους, πανεπιστημιακούς και συγγραφείς που αγωνίζονταν ενάντια στο καταπιεστικό καθεστώς. Από το 1966, ο **Ροβήρος Μανθούλης**, με το *Πρόσωπο με πρόσωπο*, είχε ανανεώσει την κινηματογραφική γραφή και πιάσει τα μηνύματα των καιρών. Μέσα σε αυτό το κλίμα, νέοι σκηνοθέτες, όπως ο **Θόδωρος Αγγελόπουλος**, η **Φρίντα Λιάππα**, ο **Γιώργος Τσεμπερόπουλος** και βετεράνοι όπως ο **Αλέξης Δαμιανός**, δημιούργησαν ταινίες που συνδύασαν την κοινωνική κριτική με την αισθητική καινοτομία.

Στις καινούργιες συνθήκες που επικρατούν με την επικράτηση της Δημοκρατίας, με την κρατική και σταδιακά και την ευρωπαϊκή χρηματοδότηση, δημιουργείται ένα εύφορο έδαφος για την άνθιση αυτών των νέων κινηματογραφικών. Στην ελληνική περίπτωση ξεχωρίζουμε το κινηματογραφικό ορόσημο του *Θιάσου* (Θόδωρος Αγγελόπουλος), το *Χάππου Νταΐη* (Παντελής Βούλγαρης), τους *Τεμπέληδες της εύφορης κοιλάδας* (Νίκος Παναγιωτό-

πουλος) και το *Μια ζωή σε θυμάμαι να φεύγεις* (Φρίντα Λιάππα). Το βίωμα της δικτατορίας εκφράζεται από νεωτέρους σκηνοθέτες είτε μυθοπλαστικά *Ένα τραγούδι δε φτάνει* (Ελισάβετ Χρονοπούλου), είτε με το ντοκιμαντέρ *Εμείς, όχι εγώ* (Σταύρος Στάγκος).

Στην ισπανική περίπτωση ο Κάρλος Ριβεριέγκο ξεχωρίζει την σημαντική σκηνοθετίδα, **Πιλάρ Μιρό** (*Το έγκλημα της Κουένκα*), η οποία ως αρχιτέκτων του «Νόμου Μιρό», έδωσε νέα ώθηση στη διάδοση των νέων τάσεων στον ισπανικό κινηματογράφο, με χαρακτηριστικό παράδειγμα την ταινία, *Άγιοι αθώοι*, του **Μάριο Καμού**.

Στην πορτογαλική περίπτωση, οι επιλογές του Ζοσέ Μανουέλ Κόστα μας αποκαλύπτουν τέσσερα μεγάλα δημιουργικά σύμπαντα που φέρουν τις υπογραφές: **Ρέις / Κορντέιρο, Μοντέιρο, Κόστα** και **Ολιβέιρα**. Ενώ από τις πρόσφατες παραγωγές επιλέγει την ταινία της **Μαργαρίτα Καρντόσο**, *Η ακτή που αιγοψιθυρίζει*.

Θέλω να ευχαριστήσω, τον πρόεδρο της Πορτογαλίας, κύριο Rui Macheira, τον σύμβουλο και αναπληρωτή διευθυντή κύριο Tiego Carvalho και τον υπεύθυνο του πολιτιστικού τομέα, κύριο Χρήστο Κωτσακόπουλο. Επίσης, τον πρόεδρο της Ισπανίας, κύριο Jorge M. Domercq Fernandez de Bobadilla, την σύμβουλο πολιτιστικών υποθέσεων, κυρία Elena Perez-Villanueva del Caz, καθώς την κυρία Anna Moreno Fernandez, από το Ινστιτούτο Θερβάντες. Επιπλέον, την κυρία Έλια Βλάχου από το Μορφωτικό Ίδρυμα της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, την κυρία Αθηνά Καρτάλου από το ΕΚΚΟ-ΜΕΔ και την Ταινιοθήκη της Πορτογαλίας και ειδικά τον διευθυντή, κύριο Rui Machado. Τέλος, Θα ήθελα να ευχαριστήσω την Υπουργό Πολιτισμού Δρ. Λίνα Μενδώνη και τον Περιφερειάρχη Αττικής κ. Νίκο Χαρδαλιά, τα στελέχη της Διαχειριστικής Αρχής του ΕΣΠΑ, το Δ.Σ. και τους συνεργάτες μου στην Ταινιοθήκη, καθώς και τους εργαζόμενους στο ΕΣΠΑ.

Μαρία Κομνηνού

Πρόεδρος του ΔΣ της Ταινιοθήκης της Ελλάδος

Two years ago, I started a discussion with my good colleague and friend José Manuel Costa, then director of the Cinemateca Portuguesa, about organizing a tribute on the flourishing of New Cinema after the fall of the dictatorships in our countries. A year ago, the academic and new director of the Filmoteca Española, Valeria Caboresi, with the help of Carlos Riveriego, and the history professor Costis Cornetis, joined the project. I thank warmly the four of them for their valuable help in the realisation of this project.

What we remarked is that in all three countries the processes for the breakthrough of New Cinema had begun before the fall of the dictatorships. In Portugal, as José Manuel Costa observes, "the journey begins with an earlier work, **Paulo Rocha's** *The Green Years* (1963), a border-film itself, still done under the dictatorship, which radically separated the "old" from the "new" cinema". In Spain, as Carlos Riveriego notes, we find that "directors such as **Basilio Martín Patino** and **Carlos Saura** belonged to this group of exceptional filmmakers who were critical of the regime, and proposed an aesthetic shift away from an inward-looking national culture towards a more 'European' cinema". In Greece, as well, New Cinema flourished during the dictatorship, as both veterans and young directors joined forces with journalists, academics and writers who were fighting against the oppressive regime. By 1966, **Robert Mantoúlis**, with *Face to Face*, had renewed film form and captured the messages of the times. In this climate, young directors such as **Theo Angelopoulos**, **Frida Liappa**, **Giorgos Tsemperopoulos** and veterans such as **Alexis Damianos**, created films that combined social criticism with aesthetic innovation.

In the new conditions with the prevalence of democracy, with state and gradually European funding, a fertile ground was created for these new cinemas to flourish.

In the Greek case, we can single out the cinematic landmark of *Traveling Players* (Theo Angelopoulos), *Happy Day* (Pantelis Voulgaris), *The Idlers of the Fertile Valley* (Nikos Panagiotopoulos) and *I Remember You Leaving All The Time* (Frida Liappa). The lived experience of the dictatorship is expressed by contemporary filmmakers, either in the fictional film *A Song is Not Enough* (Elisavet Chronopoulou) or in the documentary *Together We Stand* (Stavros Stagkos).

In the Spanish case, Carlos Riviriego singles out the important female director, **Pilar Miró** (*The Cuenca Crime*), who, as the architect of "Miró Law", gave a new impetus to the promotion of new trends in Spanish cinema, as exemplified by **Mario Camus's** film *Holy Innocents*.

In the Portuguese case, José Manuel Costa's selections reveal four great creative universes bearing the signatures of **Reis / Cordeiro, Monteiro, Costa** and **Oliveira**. While among recent productions, he chooses **Margarita Cardoso's** film, *The Murmuring Coast*.

I would like to thank the Ambassador of Portugal, Mr. Rui Macheira, the Consultant and Deputy Director Mr. Tiego Carvalho and the Head of the Cultural Sector, Mr. Christos Kotsakopoulos. Also the Ambassador of Spain, Mr Jorge M. Domecq Fernandez de Bobadilla, the Counsellor for Cultural Affairs, Ms Elena Perez-Villanueva del Caz, and Ms Anna Moreno Fernandez, from the Cervantes Institute. Finally, Mrs. Elia Vlachou from the Cultural Foundation of the National Bank of Greece, Mrs. Athena Kartalou from Hellenic Film and Audiovisual Center-Creative Greece and Cinemateca Portuguesa and especially the director, Mr. Rui Machado. Finally, I would like to thank the Minister of Culture Dr. Lina Mendoni and the Governor of Attica Mr. Nikos Hardalias, the executives of the NSRF Managing Authority, the BoD and my colleagues at the Greek Film Archive, as well as the employees of the NSRF.

Maria Komninos

President BoD, Greek Film Archive

Στο *Η κρίση των δικτατοριών* (1975) ο Νίκος Πουλαντζάς τόνιζε ότι οι μεταβάσεις από τα δικτατορικά καθεστώτα στη Νότια Ευρώπη τη δεκαετία του 1970 ήταν αποτέλεσμα ενός σύνθετου συνδυασμού διεθνών και εσωτερικών παραμέτρων. Η κατάρρευση των δικτατοριών συνέβη εν μέσω σημαντικών παγκόσμιων αλλαγών, όπως η πετρελαϊκή κρίση, η κατάρρευση του συστήματος Bretton Woods και η εμφάνιση της παγκοσμιοποίησης. Οι μεταβάσεις λοιπόν δεν πραγματοποιήθηκαν εν κενώ, αλλά ήταν επηρεασμένες από διεθνή γεγονότα: εντούτοις καθορίστηκαν σε μεγάλο βαθμό από τις εσωτερικές πολιτικές και κοινωνικές πιέσεις και τα κινήματα από τα «κάτω».

Στην Πορτογαλία, η Επανάσταση των Γαριφάλων το 1974 ανέτρεψε το καθεστώς του Estado Novo, αλλά άφησε ανοιχτό το ερώτημα αν η χώρα θα προχωρούσε προς μια φιλελεύθερη κοινοβουλευτική δημοκρατία ή θα υιοθετούσε σοβιετικού τύπου καθεστώς. Η εσωτερική πίεση και οι εξαντλητικοί πόλεμοι στις αποικίες ήταν καταλυτικοί παράγοντες στην αλλαγή του καθεστώτος.

Στην Ελλάδα, η πτώση της Χούντας το 1974, αν και σχετίζεται με την τουρκική εισβολή στην Κύπρο, είναι περισσότερο αποτέλεσμα της εσωτερικής διάσπασης της στρατιωτικής ηγεσίας και της άρσης της υποστήριξής της προς το καθεστώς. Οι εσωτερικές αντιφάσεις και η κοινωνική πίεση αποτέλεσαν τις βασικές αιτίες της κατάρρευσης του δικτατορικού καθεστώτος - ενώ βέβαια είχε μεσολαβήσει έξι μήνες πριν η εξέγερση του Πολυτεχνείου.

Στην Ισπανία, η μετάβαση από τον Φράνκο πραγματοποιήθηκε μετά το θάνατό του δικτάτορα το 1975, σε συνδυασμό με τη σοβαρή αμφισβήτηση του καθεστώτος από τους Βάσκους αυτονομιστές της ETA. Η δολοφονία του προαλειφόμενου για διαδόχου Καρέρο Μπλάνκο το 1973 και η αντίδραση της κοινωνίας ενάντια στην προοπτική συνέχισης του φρανκισμού επιτάχυναν τις πολιτικές μεταρρυθμίσεις που δρομολογήθηκαν από τον πρωθυπουργό Αντόλφο Σουάρεθ και το βασιλιά Χουάν Κάρλος.

Η κύρια προβληματική, λοιπόν, αφορά το πώς οι εξωτερικές πιέσεις συνδυάζονται με τις εσωτερικές δυναμικές στην κατεύθυνση της δημοκρατικής μετάβασης και το πώς οι πολιτικές από τις «κορυφές» συνομιλούσαν με την ασφυκτική πίεση από τη βάση. Ο γοργός μετασχηματισμός των τριών κοινωνιών μέσα σ' αυτόν τον ορμητικό πολιτικών αλλαγών, δημιούργησε τρία μοναδικά «μονοπάτια» προς τη δημοκρατία.

Κωστής Κορνέτης

Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Σύγχρονης Ιστορίας,
Σχολή Φιλοσοφίας και Φιλολογίας, Αυτόνομο Πανεπιστήμιο της Μαδρίτης /
Επιτροπή για τα 50 Χρόνια Ισπανικής Δημοκρατίας

In *The Crisis of the Dictatorships* (1975) Nikos Poulantzas stressed that the transitions from dictatorial regimes in Southern Europe in the 1970s were the result of a complex combination of international and domestic parameters. The collapse of dictatorships occurred in the midst of major global changes, such as the oil crisis, the collapse of the Bretton Woods system and the emergence of globalisation. The transitions therefore did not take place in a vacuum, but were influenced by international events; however, they were largely determined by domestic political and social pressures and movements from "below".

In Portugal, the Carnation Revolution in 1974 overthrew the Estado Novo regime, but left open the question of whether the country would move towards a liberal parliamentary democracy or adopt a Soviet-style regime. Domestic pressure and exhaustive wars in the colonies were decisive factors in the regime change.

In Greece, the fall of the junta in 1974, although related to the Turkish invasion of Cyprus, was more the result of the internal split in the military leadership and the withdrawal of its support for the regime. Internal contradictions and social pressure were the main causes of the collapse of the dictatorial regime - although of course the Polytechnic uprising had taken place six months before.

In Spain, the transition from Franco took place after the death of the dictator in 1975, combined with a serious contestation of the regime by the Basque separatists of ETA. The assassination of the intended successor, Carrero Blanco, in 1973 and the social reaction against the prospect of continued Francoism accelerated the political reforms initiated by Prime Minister Adolfo Suárez and King Juan Carlos.

The main problematic, then, concerns how external pressures combined with internal dynamics in the direction of democratic transition and how policies from the "top" conversed with the suffocating pressure from the grassroots. The rapid transformation of the three societies in this vortex of political change created three unique "paths" to democracy.

Kostis Kornetis

Assistant Professor, Department of Contemporary History,
Faculty of Philosophy and Arts, Autonomous University of Madrid /
Committee for the 50 Years of the Spanish Republic

Ελλάδα

Στην Ελλάδα, η άνθιση του νέου κινηματογράφου σημειώθηκε κατά την περίοδο της δικτατορίας, καθώς τόσο βετεράνοι όσο και νέοι σκηνοθέτες ένωσαν τις δυνάμεις τους με δημοσιογράφους, πανεπιστημιακούς και συγγραφείς που αγωνίζονταν ενάντια στο καταπιεστικό καθεστώς. Από το 1966, ο Ροβήρος Μανθούλης, με το *Πρόσωπο με πρόσωπο*, είχε παρουσιάσει τις υποβόσκουσες συγκρούσεις μεταξύ των μικρομεσαίων στρωμάτων και της μεταπρατικής αστικής τάξης. Μέσα σε αυτό το κλίμα νέοι σκηνοθέτες, όπως ο Θόδωρος Αγγελόπουλος, η Φρίντα Λιάππα, ο Γιώργος Τσεπερόπουλος και βετεράνοι όπως ο Αλέξης Δαμιανός, δημιούργησαν ταινίες που είτε εξέφραζαν αλληγορικά την αντιθετική δημόσια σφαίρα είτε υιοθέτησαν τη μορφή του ντοκιμαντέρ του άμεσου κινηματογράφου, για να αναπαραστήσουν αγροτικές και φοιτητικές κινητοποιήσεις. Με προεξάρχοντα τον Αγγελόπουλο, που εγκατέλειψε τις νεορεαλιστικές επιδράσεις και υιοθέτησε την μπρεχτική αντίληψη, δημιούργησε μια κινηματογραφική γραφή που αρνείται την φυσικοποίηση της αναπαράστασης, και δίνει στο μοντάζ τον κυρίαρχο ρόλο. Οι άλλοι/ες σκηνοθέτες επεξεργάστηκαν επιρροές από τον Γκοντάρ και τον Παζολίνι, το νουάρ και τις συνάρθρωσαν με τις τοπικές κουλτούρες.

Ο Νέος Ελληνικός Κινηματογράφος εδραίωσε την ηγεμονία του στην ελληνική οθόνη την περίοδο 1974-81 μετά την πτώση της δικτατορίας. Ο Αγγελόπουλος, στον *Θίασο* αναθεωρεί τον τρόπο ανάγνωσης της πρόσφατης ιστορίας και χρησιμοποιεί το μοντάζ και το πλάνο σεκάνς για να δημιουργήσει «διαλεκτικές εικόνες». Η ταινία αποτελεί και το ορόσημο της καταξίωσης του ΝΕΚ, γιατί μετά την προβολή της στο Φεστιβάλ των Κανών οδήγησε στην κατάταξη του Αγγελόπουλου στην χωρία των σπουδαιότερων διεθνών δημιουργών (auteur). Το *Χάππυ Νταίη* του Παντελή Βούλγαρη δρομολογεί την επανεκτίμηση της σύγχρονης Ιστορίας. Με αφορμή τον εγκλεισμό του στη Γυάρο, επανεξετάζει την περίπτωση της Μακρονήσου όπου εξορίστηκαν και βασανίστηκαν κομμουνιστές, δημιουργώντας ένα σουρεαλιστικό σκηνικό για να αφηγηθεί το μαρτύριό τους. Η Φρίντα Λιάππα, εμπνεόμενη σε μεγάλο βαθμό από την ταινία του Νικόλας Ρέι *Τζόνι Γκτάρ*, στις ταινίες της πραγματεύεται μια ιδιαίτερη μορφή της θηλυκότητας και τελικά ο Γκοντάρ αντικαθίσταται από τον μαρξισμό. Ο Νίκος Παναγιωτόπουλος, δίνει τη δική του σατιρική εκδοχή της «διακριτικής γοητείας της ελληνικής αστικής τάξης» με αριστοτεχνικό τρόπο. Δύο νεότεροι σκηνοθέτες, η Ελισάβετ Χρονοπούλου και ο Σταύρος Στάγκος, δίνουν τις δικές τους, πολύ πιο πρόσφατες εκδοχές για τις επιπτώσεις της δικτατορίας, η πρώτη με μια μυθοπλασία βασισμένη σε ένα σενάριο που εμπνέεται από τον εγκλεισμό της μητέρας της και τις επιπτώσεις στην οικογένειά της και η δεύτερη με ένα ντοκιμαντέρ που βασίζεται σε συστηματική έρευνα για τους πρωταγωνιστές της εξέγερσης του Πολυτεχνείου.

Μαρία Κομνηνού

Πρόεδρος του ΔΣ της Ταινιοθήκης της Ελλάδος

/ Greece

In Greece, the blossoming of new cinema occurred during the dictatorship, as both veteran and young directors joined forces with journalists, academics and writers fighting against the oppressive regime. Since 1966, Robert Manthoulis, with his *Face to Face*, had presented the underlying conflicts between the lower middle classes and the comprador bourgeoisie. In this climate, young directors, such as Theo Angelopoulos, Frida Liappa, Giorgos Tseberopoulos and veterans such as Alexis Damianos, created films that either allegorically expressed the oppositional public sphere or adopted the documentary form of direct cinema to represent rural and student mobilizations. Prominently led by Angelopoulos, who abandoned neorealist influences, adopted a Brechtian perspective and created a cinematic style that denied the naturalisation of representation, giving montage the dominant role. The other directors elaborated on influences from Godard, Pasolini and from film noir, integrating them with local cultures.

The New Greek Cinema established its hegemony on the Greek screen in the period 1974-81 after the fall of the dictatorship. Angelopoulos, in *The Travelling Players*, revises the way of reading contemporary history and uses editing and shot sequences to create “dialectical images”. The film is also a milestone in the recognition of the NEK (New Greek Cinema), because after its screening at the Cannes Film Festival it brought Angelopoulos into the ranks of the greatest international auteurs. Pantelis Voulgaris’s *Happy Day* launches a reassessment of contemporary history. On the occasion of his incarceration in Gyros, he revisits the case of Makronissos where communists were exiled and tortured, creating a surrealistic setting to narrate their ordeal. Frida Liappa, heavily inspired by Nicholas Ray’s film *Johnny Guitar*, in her films deals with a particular form of femininity and eventually Godard is replaced by Marxism. Nikos Panagiotopoulos, gives his own satirical version of the “subtle charm of the Greek bourgeoisie” in a masterful way. Two younger directors, Elisavet Chronopoulou and Stavros Stangos, give their own, much more recent, versions of the effects of the dictatorship, the former with a fiction based on a script inspired by her mother’s incarceration and the effects on her family, and the latter with a documentary based on systematic research on the protagonists of the Polytechnic uprising.

Maria Komninos

President BoD, Greek Film Archive

Ντοκιμαντέρ/Documentary, 70'
1973, Ελλάδα/Greece
Ασπρόμαυρη/B&W

Σκηνοθεσία/Direction

Σάκης Μανιάτης,
Γιώργος Τσεμπερόπουλος/
Sakis Maniatis,
Yorgos Tsemperopoulos

Φωτογραφία/Cinematography

Σάκης Μανιάτης/
Sakis Maniatis

Μοντάζ/Editing

Σάκης Μανιάτης/
Sakis Maniatis

Αποκατάσταση/Restoration

Η νέα ψηφιακή κópια δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της δράσης «Χώρα, σε βλέπω». / The new digital copy was created in the framework of the action "Motherland, I see you".

Μέγαρα

Megara

■ Το θαρραλέο ντοκιμαντέρ των Σάκη Μανιάτη και Γιώργου Τσεμπερόπουλου, ακολουθώντας το ύφος του άμεσου κινηματογράφου, πραγματεύεται τον αγώνα που έδωσαν οι αγρότες στα Μέγαρα ενάντια στην απόφαση της χούντας, στο πλαίσιο των νεοφιλελεύθερων πολιτικών της, να απαλλοτριώσει μια μεγάλη περιοχή ελαιώνων για την εγκατάσταση διυλιστηρίου πετρελαίου. Το τελευταίο μέρος της ταινίας καταγράφει την απόφαση των αγροτών να ενωθούν με τους φοιτητές του Πολυτεχνείου τον Νοέμβριο του 1973 μετά την άδικη αντιμετώπισή τους από το κράτος και το δικαστήριο. Η αντίσταση των κατοίκων των Μεγάρων ήταν η πρώτη μαζική εκδήλωση κατά της δικτατορίας, και τα *Μέγαρα* έμειναν στην ελληνική κινηματογραφική ιστορία ως ένα από τα σημαντικότερα σύγχρονα ντοκιμαντέρ.

■ The courageous documentary by Sakis Maniatis and Giorgos Tsemberopoulos, following the style of direct cinema, deals with the struggle of the peasants in Megara against the decision of the junta, in the context of its neoliberal policies, to expropriate a large area of olive groves for the installation of an oil refinery. The last part of the film documents how the peasants, after hearing the court's decision to support the expropriation, join in protest the uprising of the Polytechnic School in November '73. The resistance of the people of Megara and the positive outcome of their struggle was the first mass manifestation opposing the dictatorship, and *Megara* left its mark in the annals of Greek cinema history as one of the most important modern documentaries.

Ντοκιμαντέρ/Documentary, 110'
2024, Ελλάδα/Greece
Έγχρωμη/Color

Σκηνοθεσία/Direction

Σταύρος Στάγκος/
Stavros Stagkos

Έρευνα/Research

Ιερόνυμος Λύκαρης/
Ieronymos Lykaris

Φωτογραφία/Cinematography

Γιώργος Πατεράκης/
Giorgos Paterakis

Μοντάζ/Editing

Τάκης Μπαρδάκος/
Takis Mpardakos

Μουσική/Music

Διονύσης Τσακνής/
Dionisis Tsaknis

Εμείς, όχι εγώ

Together We Stand

■ Η εξέγερση του Πολυτεχνείου το Νοέμβριο του 1973, αποτέλεσε το κορυφαίο γεγονός αντίστασης στη χούντα που κυβερνούσε τότε την Ελλάδα. Η ταινία αναπλάθει την διαδρομή που οδήγησε στις έξι ημέρες της εξέγερσης, καταγράφει τα γεγονότα εκείνων των ημερών, φωτίζοντας πλευρές που μέχρι σήμερα παρέμεναν στο σκοτάδι, αλλά κυρίως μεταφέρει την ουσία της εξέγερσης μέσα από τα λόγια των ανώνυμων πρωταγωνιστών της: ποιες προσωπικές διαδρομές οδήγησαν τον καθένα να συμμετέχει με τον ένα ή τον άλλο τρόπο σε αυτά, τι συνέβη μέσα τους από το γεγονός της συμμετοχής τους και τι τους άφησε σαν αποτύπωμα στη ζωή τους. Ένα ντοκιμαντέρ που συνδυάζει πολλές μαρτυρίες ανθρώπων (φοιτητών, μαθητών, εργατών και εργαζομένων, κτλ.), χρήση αρχειακού κινηματογραφικού και φωτογραφικού υλικού από προσωπικά αρχεία καθώς και αρχεία διαφόρων οργανισμών, σύγχρονες λήψεις, αφαιρετικά δραματοποιημένες σκηνές και καταγραφή νέων πραγματολογικών στοιχείων από την έρευνα σε επίσημες πηγές, που μέχρι σήμερα δεν είχαν αξιολογηθεί.

■ The Polytechnic University uprising in November 1973 was the turning point of the resistance against the military junta that ruled Greece at the time. This documentary recreates the events that led up to those six days and reveals details that have stayed in the shadows until now. At its heart, though, it's about the personal stories of those who were there—what drew them to the uprising, how it transformed them, and the lasting imprint it left on their lives, shaping them in ways that words can hardly express. A documentary that combines many testimonies of people (female students, pupils, workers and employees, etc.), using archival film and photographic material from personal archives as well as archives of various organizations, contemporary footage, abstract dramatized scenes and recording new factual data from research in official sources, which until now have not been evaluated.

Μυθοπλασία/Fiction, 84'
1966, Ελλάδα/Greece
Ασπρόμαυρη/B&W

Σκηνοθεσία/Direction

Ροβήρος Μανθούλης/Robert Manthoulis

Σενάριο/Script

Ροβήρος Μανθούλης,
Κώστας Μουσελάς/Robert
Manthoulis, Kostas Mourselas

Φωτογραφία/Cinematography

Σταμάτης Τρύπος /Stamatis Trypos

Μοντάζ/Editing

Πάνος Παπακυριακόπουλος/
Panos Parakyriakopoulos

Μουσική/Music

Νίκος Μαμαγκάκης/Nikos Mamangakis

Ηθοποιοί/Cast

Κώστας Μεσάρης, Ελένη Σταυροπούλου,
Θεανώ Ιωαννίδου, Λάμπρος Κοσιόρης,
Αλέξης Γεωργίου, Μαίρη Γκότση/Costas
Messaris, Eleni Stavropoulou, Theano
Ioannidou, Lambros Kotsiris, Alexis
Georgiou, Mary Gotsi

Αποκατάσταση/Restoration

Αποκατάσταση και ψηφιοποίηση σε 4K από το αρχικό αρνητικό φιλμ, στο εργαστήριο L'immagine Ritrovata, από την Ταινιοθήκη της Ελλάδος με γενική υπεύθυνη την Ηλέκτρα Βενάκη, και τους Χρήστο Γαρταγάνη και τον Κώστα Βαρυμποπιώτη στον ήχο. / Restoration and digitization in 4K from the original negative film, at the L'immagine Ritrovata laboratory, by the Film Archive of Greece, with Elektra Venaki as general supervisor, and Christos Gartaganis and Kostas Varybopiotis on sound.

Πρόσωπο με πρόσωπο

Face to Face

■ Η ταινία αφορά έναν φτωχό καθηγητή Αγγλικών που κάνει φροντιστήριο στην κόρη μιας οικογένειας νεόπλουτων και φλερτάρει τόσο με την κόρη όσο και με τη μάνα της. Θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως η πρώτη μεγάλου μήκους ταινία του Νέου Ελληνικού Κινηματογράφου, καθώς με γκονταρικό ύφος κατάφερε να αποτυπώσει την υποβόσκουσα σύγκρουση μεταξύ της αστικής τάξης και των πτυχιούχων της μικρομεσαίας τάξης, οι οποίοι δεν είχαν πολλές διεξόδους, εκτός από τη μετανάστευση, για να μπορέσουν να πραγματοποιήσουν τις φιλοδοξίες τους. Η Αθήνα μετατρέπεται πλέον σε μια σύγχρονη μεγαλούπολη και τα σύμβολα του μοντερνισμού έρχονταν σε αντίθεση με τη μελαγχολία του πρωταγωνιστή της. Οι επιπτώσεις της μεταπολεμικής αστικοποίησης μπορούν επίσης να εντοπιστούν στον πορτογαλικό κινηματογράφο στο καινοτόμο έργο του Ρόσα *Τα πράσινα χρόνια*. Ο Μανθούλης ενσωμάτωσε επίσης ντοκουμέντα από τις κινητοποιήσεις κατά του λεγόμενου «βασιλικού πραξικοπήματος» που οδήγησε στην παραίτηση του εκλεγμένου πρωθυπουργού Γιώργου Παπανδρέου, θέτοντας τις βάσεις για την ανατροπή της κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας.

■ A poor English teacher, who tutors the daughter of a nouveau riche family flirts with both the daughter and her mother. It could be considered as the first feature film of the New Greek Cinema, as it managed to capture in a Godard-style the underlying conflict between the social classes. Athens was now turning into a metropolis and the symbols of modernism are contrasted with the melancholy of its protagonist. Post-war urbanisation can also be traced in Portuguese cinema in Rocha's innovative work *The Green Years*. Manthoulis also incorporated documentaries from the mobilizations against the so-called "royal coup" that led to the resignation of the then Prime Minister Papandreu, leading to the overthrow of the parliamentary majority.

Μυθοπλασία/Fiction, 105'
1971, Ελλάδα/Greece
Έγχρωμη/Color

Σκηνοθεσία/Direction

Αλέξης Δαμιανός/Alexis Damianos

Σενάριο/Script

Αλέξης Δαμιανός/Alexis Damianos

Φωτογραφία/Cinematography

Χρήστος Μάγκος/Christos Mangos

Μοντάζ/Editing

Matt McCarthy

Μουσική/Music

Μάνος Λοΐζος/Manos Loizos

Ηθοποιοί/Cast

Μαρία Βασιλείου, Γιώργος Κουτούζης,
Κούλα Αγαγιώτου, Χρήστος Ζορμπάς/
Maria Vassiliou, Yorgos Koutouzis,
Koula Agagiou, Christos Zorbas

Αποκατάσταση/Restoration

Η νέα ψηφιακή κόπια δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της δράσης «Χώρα, σε βλέπω». / The new digital copy was created in the framework of the action "Motherland, I see you".

Ευδοκία

Evdokia

■ Ο γάμος ενός λοχία σε υποβαθμισμένη περιοχή κοντά στο λιμάνι με μια πόρνη, η οποία συνεχώς χλευάζεται και λοιδορείται για το παρελθόν της, αποτελεί τη ραχοκοκαλιά της αφήγησης αυτής της εμβληματικής ταινίας. Όταν προβλήθηκε μέσα στη χούντα, αιφνιδίασε το κοινό με την έντονη καταγγελία του επικίνδυνου συνδυασμού καταπιεσμένης σεξουαλικότητας και στρατιωτικής πειθαρχίας. Σε μια χώρα όπου ο στρατός ενορχήστρωνε μια τεράστια προπαγανδιστική προσπάθεια για να εμφανιστεί ως ο σωτήρας του έθνους, η αποκάλυψη της κτηνωδίας και του παραλογισμού της ζωής στους στρατώνες δεν πρέπει να διέφυγε από το απαιτητικό κοινό που είχε εκπαιδευτεί να αποκρυπτογραφεί τους κρυμμένους κώδικες. Θυμίζοντας Παζολίνι, το υποπρολεταριάτο αναπαρίσταται με ανυπόκριτο τρόπο, χωρίς καμία προσπάθεια εξωραϊσμού. Μπορεί να υποστηριχθεί ότι η ταινία συνομιλεί με μεταγενέστερες ισπανικές ταινίες όπως το *Άγιοι αθώοι*, εκθέτοντας τη σκληρότητα της αγροτικής ζωής και τις πατριαρχικές νόρμες που εξακολουθούσαν να κυριαρχούν στην περιφέρεια.

■ The marriage of a sergeant in a run-down area near the harbour to a prostitute, who is constantly mocked and ridiculed for her past, forms the backbone of the narrative of this emblematic film. When it was shown during the junta, it surprised audiences with its strong denunciation of the dangerous combination of repressed sexuality and military discipline. In a country where the army was orchestrating a huge propaganda effort to appear as the saviour of the nation the exposure of brutality and absurdity of life in the barracks must not have escaped the discerning audience trained to decipher the hidden codes. Reminiscent of Pasolini, the sub-proletariat is unapologetically represented without any effort to embellish it. It can be argued that the film enters into a conversation with later Spanish films such as *The Holy Innocents*, exposing the harshness of rural life and the patriarchal norms.

Μυθοπλασία/Fiction, 20'
1974, Ελλάδα/Greece
Ασπρόμαυρη/B&W

Σκηνοθεσία/Direction

Φρίντα Λιάππα/Frida Liappa

Σενάριο/Script

Φρίντα Λιάππα/Frida Liappa

Φωτογραφία/Cinematography

Νίκος Σμαραγδής/Nikos Smaragdis

Μοντάζ/Editing

Γιώργος Κορράς/Giorgos Korras

Ηθοποιοί/Cast

Νίκος Κατσαρός,
Τάκης Παπαγιαννίδης,
Κώστας Σφήκας/
Nikos Katsaros,
Takis Papagiannidis,
Kostas Sfikas

Αποκατάσταση/Restoration

Η ταινία θα προβληθεί σε νέα αποκατεστημένη ψηφιακή κópια 2K που δημιουργήθηκε από την Ταινιοθήκη της Ελλάδος σε συνεργασία με τον Κυριάκο Αγγελάκο και το Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας στο εργαστήριο AN MAR FILM LAB, με τη δωρεά της Εταιρείας Κοινωνικού Έργου και Πολιτισμού. / The film will be screened in a new restored 2K digital copy, created by the Greek Film Archive in collaboration with Kyriakos Angelakos and the Drama Short Film Festival at AN MAR FILM LAB, with the donation of the Social and Cultural Affairs Welfare Foundation.

Μετά σαράντα μέρες

After Forty Days

■ Ένας φαντάρος περιφέρεται στους δρόμους της Αθήνας στην πρώτη άδεια της θητείας του. Η περιπλάνησή του σε διάφορους χώρους -καφετέριες, ταβέρνες, οίκους ανοχής, πάρκα- αποτυπώνει το κλίμα της ελληνικής καθημερινότητας επί χούντας, σε ένα ντοκιμαντερίστικο ύφους μικρού μήκους φιλμ που γυρίστηκε εν μέρει κρυφά, όπως γίνεται αντιληπτό και στα πλάνα με τις περιπολίες των ανδρών της Ελληνικής Στρατιωτικής Αστυνομίας. Πρόκειται για την πρώτη εμφάνιση στο σινεμά της Φρίντας Λιάππα, η οποία γύρισε την ταινία αμέσως μετά την αποφυλάκισή της στις φυλακές του δικτατορικού καθεστώτος, σε παραγωγή του επιδραστικού περιοδικού «Σύγχρονος Κινηματογράφος», που τότε διευθυνόταν από τον Βασίλη Ραφαηλίδη.

■ A soldier roams the streets of Athens on the first leave of his service. His wanderings in various places -cafes, taverns, brothels, parks- also captures the climate of Greek everyday life during the junta, in a documentary-styled short film that was shot partly in secret, as can be seen in the footage of Greek Military Police's patrols. This is the directorial debut of Frida Liappa, who made the film immediately after her release from the prisons of the dictatorial regime, produced by the influential magazine "Contemporary Cinema", then managed by Vassilis Rafailidis.

Μυθοπλασία/Fiction, 44'
1977, Ελλάδα/Greece
Ασπρόμαυρη/B&W

Σκηνοθεσία/Direction

Φρίντα Λιάππα/Frida Liappa

Σενάριο/Script

Φρίντα Λιάππα, Γιώργος Κορράς/
Frida Liappa, Giorgos Korras

Φωτογραφία/Cinematography

Νίκος Σμαραγδής/Nikos Smaragdis

Μοντάζ/Editing

Τάκης Γιαννοπουλός/
Takis Giannopoulos

Μουσική/Music

Γιώργος Παπαδάκης/Yorgos Papadakis

Ηθοποιοί/Cast

Δημήτρης Πουλικάκος, Νένα Μεντή,
Κώστας Μπαλαδήμας, Ειρήνη
Κουμαριανού, Σταμάτης Φασουλής,
Υβόννη Μαλτέζου, Γιώργος Μιχαηλίδης,
Μπέτυ Αρβανίτη/Dimitris Poulidakos,
Nena Menti, Kostas Baladimas, Irene
Koumarianou, Stamatis Fasoulis, Yvonne
Maltezeou, Giorgos Michailidis, Betty
Arvaniti

Αποκατάσταση/Restoration

Η νέα αποκατεστημένη ψηφιακή κópια 4K δημιουργήθηκε από τα πρώτες γενιάς αρνητικά εικόνες και ήχου 16mm, τα οποία διατέθηκαν από τον Κυριάκο Αγγελάκο και συντηρούνται στην Ταινιοθήκη της Ελλάδος. / The new restored 4K digital copy was generated from the original 16mm film negatives, which were provided by Kyriakos Angelakos and are preserved at the Greek Film Archive.

Μια ζωή σε θυμάμαι να φεύγεις

I Remember You Leaving All The Time

■ Μια ερωτική ιστορία στην Αθήνα του 1977, ανάμεσα σε μια αριστερή δημοσιογράφο και έναν ηθοποιό που έχει εγκαταλείψει το θέατρο. Παίρνοντας τον τίτλο ενός λαϊκού τραγουδιού του Δημήτρη Μητροπάνου, το «Μια ζωή σε θυμάμαι να φεύγεις», η Φρίντα Λιάππα χτίζει πάνω σ' αυτό μια ταινία μεσαίου μήκους, στην οποία βάζει όλα τα στοιχεία της προσωπικής της μυθολογίας: από τον Τσιτσάνη ως τον Ρέιμοντ Τσάντλερ και από την πολιτική, την Αριστερά, το καλλιτεχνικό αδιέξοδο του δημιουργού, το θέατρο και την Μήδεια, μέχρι τις σχέσεις αρσενικού-θηλυκού, με τον άντρα πάντα να φεύγει, κατά πως λέει και ο τίτλος της ταινίας (και του τραγουδιού). Η σκηνοθέτιδα από τη Μεσσήνη σκιαγραφεί ανάγλυφα και με αιχμηρό τρόπο μια συγκεκριμένη γενιά και μια συγκεκριμένη εποχή: αυτή της μεταπολίτευσης.

■ A love story set in the crucial transitional political period of the 1970s Greece. In Athens, a radical female journalist and a former stage actor share their lives against the backdrop of the regime change, right after the fall of the military dictatorship and the first legislative elections in 1974. Using the title of a folk song by Mitropanos, Frida Liappa builds a medium-length film around its premise, in which she puts all the elements of her personal mythology: from songwriter and bouzouki player Tsitsanis to Raymond Chandler and from politics, the Left, the artistic impasse of the creator, the theater and Medea to male-female relationships, with the man always leaving, as the title of the film (and the song) suggests. Liappa vividly and sharply portrays a specific generation and a specific era: that of the transition to democracy.

Μυθοπλασία/Fiction, 105'
1976, Ελλάδα/Greece
Έγχρωμη/Color

Χάπυ Νταιή

Happy Day

Σκηνοθεσία/Direction

Παντελής Βούλγαρης/Pantelis Voulgaris

Σενάριο/Script

Παντελής Βούλγαρης (βασισμένο στο μυθιστόρημα *Ο λοιμός* του Αντρέα Φραγκιά)/Pantelis Voulgaris (based on novel *The Plague* by Andreas Fragias)

Φωτογραφία/Cinematography

Γιώργος Πανουσόπουλος/
Yorgos Panoussopoulos

Μοντάζ/Editing

Αριστείδης Καρύδης Φουκς/
Aristidis Karydis Fuchs

Μουσική/Music

Διονύσης Σαββόπουλος/
Dionyssis Savoroulos

Ηθοποιοί/Cast

Κωνσταντίνος Τζούμας, Ζωρζ Σαρρή, Γιώργος Μοσχίδης, Σταύρος Καλάρογλου, Νίκος Μπουσδούκος/
Konstantinos Tzoumas, Georges Sarri, Yorgos Moschidis, Stavros Kalaroglou, Nikos Bousdoukos

■ Σε ένα νησί, που το καίει ο ήλιος και το δέρνουν οι άνεμοι, ένα στρατόπεδο πολιτικών κρατουμένων περιμένει την επίσκεψη της «μεγάλης μητέρας», ετοιμάζοντας προς τιμήν της μια γιορτή. Ένας κρατούμενος, που αρνείται επίμονα να δηλώσει μεταμέλεια, εξαφανίζεται, και οι Αρχές του στρατοπέδου τον δηλώνουν νεκρό, ως αυτόχειρα. Όμως, τη μέρα την επίσημης επίσκεψης και κατά τη διάρκεια της γιορτής, ο «νεκρός» εμφανίζεται. Σύμφωνα με τη Μαρία Κομνηνού, «Η ταινία αντιμετωπίζει το πρόβλημα της Μακρονήσου σαν μικρόκοσμο του διχασμού και της διάσπασης της δημόσιας σφαίρας στην Ελλάδα. [...] ο Βούλγαρης προσεγγίζει το θέμα του με έντονη νεορεαλιστική και ουμανιστική ματιά...».

■ On a sun-scorched, windswept island, a concentration camp of political prisoners awaits the visit of the "great mother", in honor of whom they have prepared a celebration. One of the prisoners, who steadfastly refuses to renounce his beliefs, disappears and is proclaimed dead by the camp's authorities. They claim he has committed suicide. However, on the day of the official visit and during the celebration, the "dead man" reappears. According to Maria Komninos, "The film addresses the problem of [the concentration camp of] Makronisos as a microcosm of the division and split in the public sphere in Greece. [...] Voulgaris approaches his subject with a strong neo-realist and humanistic view...".

Αποκατάσταση/Restoration

Η ψηφιοποίηση σε 4K πραγματοποιήθηκε από το έργο «SUB.4.7 – Εργαστήριο Ψηφιακής Αποκατάστασης Ταινιών της Ταινιοθήκης της Ελλάδος», με τη χρηματοδότηση της Next Generation EU, στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, σε συνεργασία με το εργαστήριο L'Imagine Ritrovata. / The digitization in 4K was carried out by the project "SUB.4.7 - Digital Film Restoration Laboratory of the Greek Film Archive", funded by Next Generation EU, in the framework of the National Recovery and Resilience Plan, in collaboration with the L'Imagine Ritrovata laboratory.

Μυθοπλασία/Fiction, 118'
1978, Ελλάδα/Greece
Έγχρωμη/Color

Οι τεμπέληδες της εύφορης κοιλάδας

The Idlers of the Fertile Valley

Σκηνοθεσία/Direction

Νίκος Παναγιωτόπουλος/
Nikos Panagiotopoulos

Σενάριο/Script

Νίκος Παναγιωτόπουλος (από το μυθιστόρημα του Αλμπέρ Κοσερί)/
Nikos Panagiotopoulos (adapted from the novel by Albert Cossery)

Φωτογραφία/Cinematography

Ανδρέας Μπέλλης/Andreas Bellis

Μοντάζ/Editing

Γιώργος Τριανταφύλλου/
Giorgos Triantafyllou

Σκηνικά/Set Decoration

Διονύσης Φωτόπουλος/Dionysis Fotopoulos

Ηθοποιοί/Cast

Όλγα Καρλάτου, Γιώργος Διαλεγμένος, Νικήτας Τσακίρογλου, Δημήτρης Πουλικάκος, Βασίλης Διαμαντόπουλος, Κώστας Σφίκας, Ήβη Μαυρίδη, Θανάσης Κονιάρης/Olga Karlatos, George Dialegmenos, Nikitas Tsakiroglou, Dimitris Poulikakos, Vasilis Diamantopoulos, Kostas Sfikas, Ivi Mavridi, Thanassis Koniariis

Αποκατάσταση/Restoration

Η νέα ψηφιακή κόπια δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της δράσης «Χώρα, σε βλέπω». / The new digital copy was created in the framework of the action "Motherland, I see you".

■ Βασισμένη στην αλληγορία του ύπνου, η ταινία απεικονίζει τη νωθρή ζωή τριών νεαρών γιων και του πλούσιου πατέρα τους, που έχουν κληρονομήσει μια πολυτελή βίλα σε ένα αθηναϊκό προάστιο. Απαλλαγμένοι από την ανάγκη εργασίας, φαίνονται να έχουν συμβιβαστεί με την τύχη τους και ακόμη και οι προσπάθειες του μικρότερου γιου να αποδράσει με τη βοήθεια της αισθησιακής υπηρέτριας αποτυγχάνουν. Όπως ο Αγγελόπουλος στους *Κυνηγούς* (1997), ο Παναγιωτόπουλος σε αυτήν την ταινία επικεντρώθηκε στη διερεύνηση του κόσμου της ζωής της ελληνικής αστικής τάξης. Αποφεύγοντας τις συγκεκριμένες ιστορικές αναφορές, μπορεί να ειπωθεί ότι προσφέρει έναν στοχασμό πάνω στη μελαγχολία που κατέλαβε την αστική τάξη μετά τα πρώτα ευφορικά χρόνια μετά την πτώση της δικτατορίας.

■ Based on the allegory of sleep, the film depicts the idle lives of three young sons and their wealthy father, who have inherited a luxurious villa in an Athenian suburb. Unburdened by the need to work, they seem resigned to their lot and even the younger son's efforts to escape with the help of the sensual maid are frustrated. Like Angelopoulos in *The Hunters* (1997), Panagiotopoulos in this film focused on exploring the world of Greek bourgeois life. Avoiding concrete historical references, it can be said to offer a meditation on the melancholy that overtook the bourgeoisie after the first euphoric years after the fall of the dictatorship.

Μυθοπλασία/Fiction, 230'
1974-75, Ελλάδα / Greece
Έγχρωμη/Color

Σκηνοθεσία/Direction

Θόδωρος Αγγελόπουλος/
Theo Angelopoulos

Σενάριο/Screenplay

Θόδωρος Αγγελόπουλος/
Theo Angelopoulos

Φωτογραφία/Cinematography

Γιώργος Αρβανίτης/
Giorgos Arvanitis

Μοντάζ/Editing

Τάκης Δαυλιόπουλος,
Γιώργος Τριανταφύλλου/
Takis Davliopoulos,
Giorgos Triantafyllou

Μουσική/Music

Λουκιανός Κηλαηδόνης/
Loukianos Kilaidonis

Παίζουν/Starring

Εύα Κοταμανίδου, Αλική Γεωργούλη,
Στράτος Παχής, Μαρία Βασιλείου,
Βαγγέλης Καζάν, Πέτρος Ζαρκάδης,
Κυριάκος Κατριβάνος, Γρηγόρης
Ευαγγελάτος, Γιάννης Φύριος,
Νίνα Παπαζαφειροπούλου,
Αλέκος Μπούμης / Eva Kotamanidou,
Ailiki Georgouli, Stratos Pahas,
Maria Vassiliou, Vangelis Kazan,
Petros Zarkadis, Kiriakos Katrivanos,
Grigoris Evangelatos, Giannis Fyrios,
Nina Papazaphiroπούλου,
Alekos Boubis

Ο Θίασος

The travelling players

■ Ο Αγγελόπουλος στον *Θίασο* απομακρύνεται από μια ρεαλιστική αφήγηση του πολέμου, η οποία θα μπορούσε να συγκριθεί με τη μεθοδολογία του ιστορικισμού. Όπως επισήμανε ο σκηνοθέτης: «Έπρεπε να βρω έναν τρόπο να αποφύγω τις συμβατικές εικόνες που έχουν αποτυπωθεί στη συλλογική μνήμη από τις ταινίες και τις αφηγήσεις: πείνα... θάνατοι... διωγμοί». Έτσι, η αφήγηση ξεκινά και εδράζεται στο 1952, κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας του Παπάγου. Το πρώτο πλάνο σεκάνς του Αγγελόπουλου είναι πράγματι μια διαλεκτική εικόνα, αφού το παρελθόν του 1938 έχει συμπτυχθεί στο παρόν της αφήγησης το 1952. Πιο συγκεκριμένα, λειτουργεί ως νυν χρόνος που αντιλαμβάνεται ο θεατής κάθε φορά που προβάλλεται η ταινία, ως χρονική διακλάδωση μέσα από την οποία διεξάγεται διαρκώς ο αγώνας για την εξιλέωση του παρελθόντος (δηλαδή της ήττας της Αριστεράς κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου και των διώξεων των υποστηρικτών της, για τη δικαίωση των οποίων αγωνίζεται η Νέα Αριστερά -με την οποία ταυτίζεται ο σκηνοθέτης).

■ Angelopoulos in *Travelling Players* breaks away from the mode of a realist narrative of the war, which could be compared to the methodology of historicism. As the director pointed out: "I had to find a way to avoid conventional images which have been imprinted to collective memory from films and story telling: hunger...deaths...persecutions". Thus the narrative in *Travelling Players* begins and is anchored in 1952, during Papagos's electoral campaign. This first sequence shot of Angelopoulos is indeed a dialectical image, since the past of 1938 has been telescoped to the present of the narrative in 1952. More precisely it acts as now-time perceived by the spectator each time the film is projected, as a juncture in time through which the redemption of the past is perpetually fought (i.e. the defeat of the Left during the civil war and the persecutions of its supporters, which the New Left - with which the director identifies himself - struggles to vindicate).

Μυθοπλασία/Fiction, 118'
2003, Ελλάδα/Greece,
35mm, Ασπρόμαυρη/B&W,
Έγχρωμη/Color

Σκηνοθεσία/Direction

Ελισάβετ Χρονοπούλου/
Elissavet Chronopoulou

Σενάριο/Script

Ελισάβετ Χρονοπούλου/
Elissavet Chronopoulou

Φωτογραφία/Cinematography

Χρήστος Αλεξανδρής/
Christos Alexandris

Μοντάζ/Editing

Ελισάβετ Χρονοπούλου/
Elissavet Chronopoulou

Μουσική/Music

Μανώλης Αγγελάκης,
Γιάννης Κοκιασμένος /
Manolis Angelakis,
Giannis Kokiasmenos

Ηθοποιοί/Cast

Γωγώ Μπρέμπου, Γιάννης
Κοκιασμένος, Αλεξάνδρα Καρώνη,
Φένια Παπαδόδημα, Άννα Κουτσαφτίκη,
Στρατούλα Θεοδωράτου, Κώστας
Κάππας, Διώνη Κουρτάκη/Gogo Brebou,
Yannis Kokiasmenos, Alexandra Karoni,
Fenia Papadodima, Anna Koutsaftiki,
Stratoula Theodoratou, Costas Kappas,
Dioni Kourtaki

Ένα τραγούδι δε φτάνει

A Song Is Not Enough

■ Τον χειμώνα του 1972, η εικοσοεξάχρονη Ειρήνη οδηγείται στις φυλακές Κορυδαλλού για αντιστασιακή δράση. Για την εννιάχρονη κόρη της Όλγα, η φυλακιστή της βαραίνει σαν προσωπική εγκατάλειψη. Για τον επιπόλαιο πρώην άντρα της Μανόλη, έρχεται για πρώτη φορά η στιγμή να αναλάβει την ευθύνη του παιδιού του. Η παιδική φίλη της Ειρήνης, Βάσια, παίζει άθελά της καταλυτικό ρόλο στις ισορροπίες που αλλάζουν. Η ίδια η Ειρήνη ανακαλύπτει μέσα στη φυλακή μια άλλη πλευρά της ζωής και του εαυτού της. Όταν αποφυλακίζεται, τον Αύγουστο του 1973, δεν βρίσκει τίποτα στη θέση του. Στην πρώτη της μεγάλου μήκους ταινία, η Ελισάβετ Χρονοπούλου δίνει σάρκα και οστά στις βιωματικές της μνήμες από την ταραχώδη ζωή της καλλιτεχνικής της οικογένειας στην Αθήνα της δικτατορίας, σε ένα απελευθερωτικής δύναμης φιλμ που διαπλέκει με γνώση της διαλεκτικής και ενίοτε και χιούμορ το ειδικό (προσωπικό) με το γενικό (κοινωνικό-πολιτικό).

■ In the winter of 1972, 28years-old Irene is sent to prison for resistance activities. For her nine years-old daughter Olga, her imprisonment makes her feel as though she has been abandoned. For her superficial ex-husband Manolis, it is the moment when for the first time he shoulders the responsibilities of fatherhood. Irene's childhood friend, Vassia, unwittingly plays a catalytic role in the changing balances. In prison, Irene herself discovers another side of life and of herself. When she is released in August 1973, she finds that nothing is the way she left it. In her feature debut, Elizabeth Chronopoulou gives flesh and bones to her own memories of her artistic family's turbulent life in Athens during the dictatorship, in a film of liberating power that interweaves with logical argument and occasional humor the specific (personal) with the general (socio-political).

Πορτογαλία

Ανταποκρινόμενη στον βασικό στόχο αυτού του κοινού προγράμματος, η επιλογή αυτή δεν επικεντρώνεται τόσο στην αναπαράσταση των πολιτικών και κοινωνικών γεγονότων του 1974-75 —της πτώσης της δικτατορίας και της επακόλουθης επαναστατικής περιόδου— όσο στην άνθιση ενός νέου κινηματογράφου που αναπτύχθηκε μετά από αυτό το ιστορικό όριο. Αυτό που επικαλούμαστε λοιπόν εδώ είναι το ξέσπασμα ενός μοναδικού και ιδιόμορφου κινηματογραφικού σύμπαντος, του οποίου η ίδια η ευθραυστότητα σε βιομηχανικό επίπεδο, σε συνδυασμό με ένα κρατικό πλέον σύστημα χρηματοδότησης απαλλαγμένο από περαιτέρω περιορισμούς, συχνά άνοιγε το δρόμο σε μεμονωμένες και ισχυρές καλλιτεχνικές εκφράσεις.

Το ταξίδι ξεκινά με ένα προγενέστερο έργο, τα *Πράσινα χρόνια* (1963) του Πάολο Ρόσα, μια ταινία-σύνορο, η οποία, ενώ γυρίστηκε ακόμα υπό τη δικτατορία, διαχώρισε ριζικά τον «παλιό» από τον «νέο» κινηματογράφο και άνοιξε το δρόμο για την άνθιση που επέτρεψε τελικά η κατάρρευση του καθεστώτος. Από εκεί μεταπηδάμε στο πλαίσιο μετά το 1974, πρώτα με τον Ρουί Σιμόες, με την οδυνηρή και καινοτόμο ανατομία της επαναστατικής περιόδου και της ορατής και λιγότερο ορατής πραγματικότητας που αποκάλυψε, και στη συνέχεια με τρία μεγάλα δημιουργικά σύμπαντα, που αντιπροσωπεύουν διάφορες γενιές αυτού του άλλου κινηματογράφου. Όλοι τους σπουδαία παραδείγματα της εν λόγω ανθοφορίας, αυτό που κάνουν αυτοί οι δημιουργοί (Ρέις / Κορντέιρο, Μοντέιρο και Κόστα), πέρα από το ότι παρατηρούν τις νέες κοινωνικές συνθήκες, είναι πως σκάβουν βαθύτερα στην ίδια την ταυτότητα μιας χώρας που είχε από καιρό ξεθωριάσει, κάτω από τη ρητορική της δικτατορίας και το ξέσπασμα της επανάστασης. Και αυτό ακριβώς κάνει κι ο Ολιβείρα —εκπρόσωπος μιας παλαιότερης γενιάς στην οποία ο νέος κινηματογράφος απέτισε φόρο τιμής— στην τολμηρή αντι-ηρωική του διερεύνηση της συλλογικής πορτογαλικής μοίρας. Τέλος, η ταινία της Μαργαρίτα Καρντόσο μάς επαναφέρει στο βασικό άξονα της δικής μας ιστορίας που είναι η περίοδος του Αποικιακού Πολέμου (την οποία επίσης πραγματεύεται ο Ολιβείρα), μέσα από το βλέμμα μιας σκηνοθέτιδας που εμβαθύνει στο ευρύτερο ζήτημα της θέσης της γυναίκας σε ένα τεταμένο και αυστηρά κανονικοποιημένο κοινωνικό πλαίσιο.

Ζοζέ Μανουέλ Κόστα

Πρώην Διευθυντής της Ταινιοθήκης
της Πορτογαλίας (2014-2024)

/ Portugal

Responding to the core aim of this joint project, this selection does not concentrate so much on the representation of the political and social events of 1974-75—the fall of the dictatorship and the subsequent revolutionary period—but rather on the bloom of a new cinema that evolved in the aftermath of that historical border. What we thus evoke here is the outbreak of a unique and idiosyncratic film universe whose very fragility on the industrial level, together with what was now a state funding system free of further constraints, frequently opened the way to single and strong artistic expressions.

The journey starts with an antecedent, Paulo Rocha's *The Green Years* (1963), a border-film itself, still done under the dictatorship, which radically separated the “old” from the “new” cinema, and opened the way to the blossom eventually allowed by the collapse of the regime. From there we jump to the post-1974 context, first with Rui Simões—in his poignant and innovative dissection of the revolutionary period and of the visible and less visible reality that it unveiled—and then with three great authorial universes, representing various generations of this other cinema. All of them great examples of the referred blossom, what the latter group (Reis/Cordeiro, Monteiro and Costa) does, beyond witnessing a new context, is to dig deeper into the very identity of a long-obliterated country, beneath the rhetoric of the dictatorship and the outburst of the revolution. And this is precisely what Manoel de Oliveira does—only representative of an earlier generation to whom the new cinema paid tribute—in his daring anti-epic interrogation of our collective destiny. Finally, the film by Margarida Cardoso brings us back to the essential branch of our own history that is the Colonial War period (also addressed by Oliveira), now through the eyes of a woman filmmaker, delving into the larger issue of the place of women in a tense and strictly normalized social context.

José Manuel Costa

Former Director of the Cinemateca
Portuguesa (2014-2024)

Μυθοπλασία/Fiction, 89'
1963, Πορτογαλία/Portugal
Ασπρόμαυρη/B&W

Σκηνοθεσία/Direction

Paulo Rocha

Σενάριο/Script

Paulo Rocha,
Nuno Bragança

Φωτογραφία/Cinematography

Luc Mirot, Elso Roque

Μοντάζ/Editing

Margarethe Mangs,
Emília de Oliveira

Ήχος/Sound

Heliodoro Pires

Μουσική/Music

Carlos Paredes

Ηθοποιοί/Cast

Isabel Ruth, Rui Gomes,
Paulo Renato, Cândida Lacerda,
Carlos José Teixeira, Irene Dyne,
Harry Weeland, Ruy Furtado,
Alberto Ghira, Óscar Acúrcio

Αποκατάσταση/Restoration

Η νέα ψηφιακή αποκατάσταση έγινε από ένα νέο ψηφιακό master που δημιουργήθηκε όταν ο σκηνοθέτης ήταν ακόμα ζωντανός και με δική του πρωτοβουλία. Τα διάφορα στάδια της αποκατάστασης επιβλέπονταν από τον σκηνοθέτη Πέδρο Κόστα στην Ταινιοθήκη της Πορτογαλίας – Μουσείο Κινηματογράφου. / The new digital restoration was made from a new digital master created when the director was still alive and on his own initiative. The different stages of the restoration were supervised by director Pedro Costa at the Cinemateca Portuguesa – Museu do Cinema.

Τα πράσινα χρόνια

Os Verdes Anos / The Green Years

■ Το κινηματογραφικό ντεμπούτο του Πάουλο Ρόσα *Τα πράσινα χρόνια* είναι μια καθηλωτική ιστορία ενηλικίωσης που διαδραματίζεται στη Λισαβόνα της δεκαετίας του 1960. Ο δεκαεννιάχρονος Χούλιο, ένας υποδηματοποιός από την επαρχία, μετακομίζει στην πόλη και αρχίζει ένα ειδύλλιο με την Ίλντα, μια υπηρέτρια. Καθώς η σχέση τους αναπτύσσεται, τα διαφορετικά κοινωνικά τους περιβάλλοντα – η αγροτική καταγωγή του Χούλιο και η σχετική εγγύτητα της Ίλντα με την αστική ζωή – συγκρούονται, αντανακλώντας τις πολιτιστικές ανακατατάξεις της εποχής, συμπεριλαμβανομένων των αλλαγών της πόλης και της αστικής ζωής υπό τη δικτατορία. Ο Ρόσα, έχοντας μόλις επιστρέψει από τις σπουδές κινηματογράφου στο Παρίσι, όπου είδε το ξέσπασμα της Νουβέλ Βαγκ και έκανε πρακτική άσκηση με τον Ρενουάρ, στην ταινία συνδυάζει το εκλεπτυσμένο πολιτιστικό του υπόβαθρο με οξεία κοινωνική συναίσθηση, ανοίγοντας το δρόμο για το Νέο Πορτογαλικό Κινηματογράφο μέσα στον παρακμιακό σωρό των εμπορικών παραγωγών. Η ταινία κέρδισε το βραβείο καλύτερης πρώτης ταινίας στο Φεστιβάλ του Λοκάρνο το 1964.

■ Paulo Rocha's debut *The Green Years* is a haunting coming-of-age tale set in 1960s Lisbon. Nineteen-year-old Julio moves from the provinces to the city where he becomes a shoemaker's apprentice and begins a tentative romance with Ilda, a confident housemaid. As their relationship develops, their differing social environments – Julio's low-class stigmatization and Ilda's relative closeness to urban bourgeois life – clash, reflecting the cultural upheavals of the time, including the changes of the city and urban life under the dictatorship. Just returning from his film course in Paris where he witnesses the outburst of the Nouvelle Vague and does an internship with Renoir, Paulo Rocha combines his sophisticated cultural background with acute social sensibility, opening the road to the New Cinema amidst the decaying panorama of commercial productions. Winner of Best First Film at the 1964 Locarno Film Festival.

Ντοκιμαντέρ/Documentary, 130'
1980, Πορτογαλία/Portugal
Ασπρόμαυρη/B&W

Σκηνοθεσία/Direction

Rui Simões

Σενάριο/Script

Teresa Sá, Rui Simões

Φωτογραφία/Cinematography

Acácio de Almeida, Gérard Collet,
José Reynès, Mário Cabrita Gil,
José Luís Carvalhosa, Russell Parker

Μοντάζ/Editing

Dominique Rolin

Ήχος/Sound

Luís Martins Saraiva, Rui Simões,
Richard Verthé, Carlos Alberto Lopes,
Paola Porru, José Loupa

Μουσική/Music

Ed. Pais Mamede, José Pedro Caiado,
Tó Zé da Fonseca Mendes

Αποκατάσταση/Restoration

Η ταινία αποκαταστάθηκε και ψηφιοποιήθηκε από την Ταινιοθήκη της Πορτογαλίας – Μουσείο Κινηματογράφου, στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής – Next Generation EU. / The film was restored and digitised by the Cinemateca Portuguesa - Museu do Cinema, as part of the Recovery and Resilience Plan, with funding from the European Commission - Next Generation EU.

Οι καλοί άνθρωποι της Πορτογαλίας

Bom Povo Português

The Good People of Portugal

■ Μετά από μια πρώτη μεγάλου μήκους ταινία, όπου είχε εξετάσει τη δικτατορία του Σαλαζάρ κυρίως μέσα από το υλικό των δελτίων ειδήσεων και με πρωτότυπες συγκρούσεις στο μοντάζ, ο Ρουί Σιμόες απεικονίζει εδώ την επαναστατική περίοδο από τον Απρίλιο του 1974 έως τον Νοέμβριο του 1975, αποτυπώνοντας την ατμόσφαιρα, τα βαθιά αίτια και τις αντιφάσεις της και παρακολουθώντας την άνοδο, την κορύφωση και την παρακμή της. Με έναν συνδυασμό και πάλι διαφορετικών τύπων εικόνας και αφηγηματικών επιπέδων, η ταινία περιλαμβάνει αρχαιακό υλικό και πρωτότυπα πλάνα, τεκμήρια και μεταφορικές εικόνες, σάτιρα και δραματοποιήσεις, δίνοντας σημαντικό ρόλο στη μουσική. Αδιαμφισβήτητα προσηλωμένο στο αντικείμενό του, συνδυάζει τον πολιτικό σχολιασμό με το συναισθηματικό βάθος, δείχνοντας τόσο τη συμμετοχή του λαού όσο και το ρόλο του ως θεατή σε αυτή την κομβική στιγμή της ιστορίας.

■ Following a first feature where he had scrutinized the Salazar dictatorship mainly through newsreel footage and original editing clashes, Rui Simões now portrays the revolutionary period from April 1974 to November 1975, capturing its breath, deep causes and contradictions, and witnessing its rise, peak and decline. Again with a mix of different types of image and of narrative levels, the film includes archival material and new footage, documentary and metaphorical images, satire, re-enactments..., and gives a significant role to music. Unmistakenly committed with its object, it blends political commentary with emotional depth, showing both the people's involvement and their role as spectators in this pivotal moment in history.

Ντοκιμαντέρ-Μυθοπλασία/
Docufiction, 111'
1976, Πορτογαλία/Portugal
Έγχρωμη/Color

Σκηνοθεσία/Direction

António Reis,
Margarida Cordeiro

Φωτογραφία/Cinematography

Acácio de Almeida

Μοντάζ/Editing

António Reis,
Margarida Cordeiro

Ήχος/Sound

João Diogo, Filipe Manuel,
José Carvalho

Αποκατάσταση/Restoration

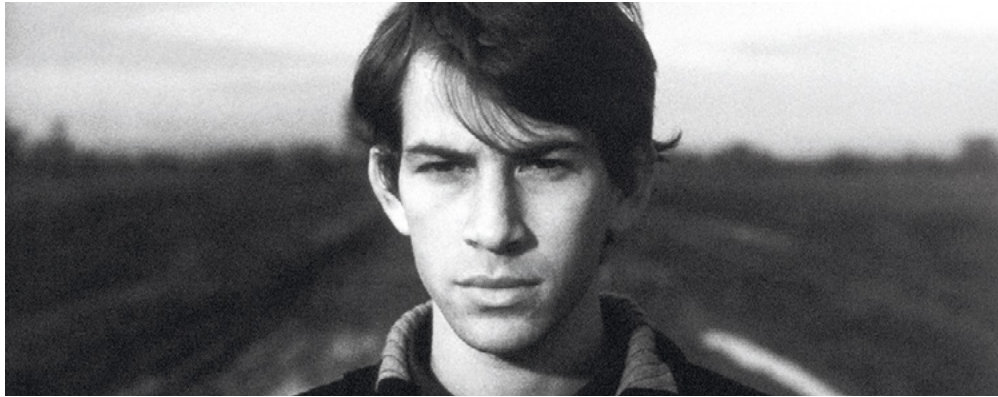
Η ταινία αποκαταστάθηκε και ψηφιοποιήθηκε από την Ταινιοθήκη της Πορτογαλίας – Μουσείο Κινηματογράφου. / The film was restored and digitized by Cinemateca Portuguesa – Museu do Cinema.

Τραζ-οζ-Μόντες

Trás-os-Montes

■ Η πρώτη και πιο εμβληματική δουλειά του ζεύγους Ρέις / Κορντέιρο, δημιουργών μιας σειράς πρωτότυπων και απαιτητικών ταινιών. Η ταινία δεν διερευνά τη φτωχή βορειοανατολική περιοχή Τραζ-οζ-Μόντες ως μια «θυσιασμένη» επαρχία, αλλά ως κοιτίδα ενός αρχαίου, πλούσιου λαϊκού πολιτισμού, αντιπαραβάλλοντας ποιητικά τον κυκλικό της χρόνο με τον γραμμικό χρόνο της «προόδου». Χωρίς ίχνος παραχάραξης ή μυθοποίησης της κοινωνικής της πραγματικότητας, πραγματεύεται τα μυθικά απομεινάρια του κέλτικου πολιτισμού. Όπως είχε τονίσει κάποτε ο Ζαν Ρους στον μεγάλο έπαινο του για την ταινία: «Αυτή η ταινία είναι για μένα η αποκάλυψη μιας νέας κινηματογραφικής γλώσσας. [...] Παρά τα εμπόδια σε μια γλώσσα που είναι τόσο τραχιά όσο ο γρανίτης στα βουνά, τα φαντάσματα ενός αναμφίβολα ουσιαστικού μύθου εμφανίζονται ξαφνικά, στην στροφή ενός νέου μονοπατιού, επειδή τα έχουμε αναγνωρίσει πριν ακόμη τα συναντήσουμε».

■ *Trás-os-Montes* is the first feature and most emblematic work of the couple Reis/Cordeiro, authors of a short but unique set of films which stand among the most original and demanding Portuguese cinema. Done as a portrait of a region – the remote and then radically impoverished northeastern Portuguese region of Trás-os-Montes, significantly emptied by emigration – the film does not look at it as a “sacrificed” province, but as the repository of an ancient, rich popular culture, poetically contrasting its cyclical time with the linear time of “progress”. Without a hint of falsification or mythification of its social reality, it addresses the “essential myth” of old (but present) Celtic cul-ture. As Jean Rouch has once underlined in his high praise of the film: “This film, to me, is a revelation of a new cinematographic language. [...] Despite the barriers in a language that is as rough as the granite in the mountains, the ghosts of an undoubtedly essential myth suddenly appear, in the curve of a new path, because we have recognized them even before we met them”.

Μυθοπλασία/Fiction, 99'
1989, Πορτογαλία/Portugal,
Ασπρόμαυρη/B&W

Σκηνοθεσία/Direction

Pedro Costa

Σενάριο/Script

Pedro Costa

Φωτογραφία/Cinematography

Martin Schäfer

Μοντάζ/Editing

Manuela Viegas

Ήχος/Sound

Pedro Caldas, Gerard Rousseau

Μουσική/Music

António Pinho Vargas

Ηθοποιοί/Cast

Pedro Hestnes, Nuno Ferreira, Inês de Medeiros, Luís Miguel Cintra, Canto e castro, Isabel de Castro, Henrique Viana, Luís Santos, Manuel João Vieira

Αποκατάσταση/Restoration

Η ψηφιοποίηση σε 4K έγινε από το πρωτότυπο αρνητικό 35mm σε σαρωτή υγρής πύλης Oxberry-Cinetic και η ηχογράφηση ήταν υπό την επίβλεψη του Franco Bosco. Το υλικό 35mm φυλάσσεται στην Ταινιοθήκη της Πορτογαλίας – Μουσείο Κινηματογράφου - ANIM. / The 4K digitization was made from the original 35mm negative on an Oxberry-Cinetic wet-gate scanner and the audio recording was supervised by Franco Bosco. The 35mm material is held at the Cinemateca Portuguesa - Museu do Cinema - ANIM.

Το αίμα

Ο Sangue / Blood

■ Η ταινία αρχίζει με ένα χαστούκι. Ο πατέρας χαστουκίζει τον γιο. Ο γιος μοιάζει με τον Πέδρο Κόστα. Ο Κόστα ήταν τριάντα ετών όταν γύρισε την πρώτη του αυτή ταινία. Τα στοιχεία όμως που βρίσκουμε στα επόμενα έργα του είναι ήδη παρόντα, ακόμη κι αν δεν έχουν ακόμη κατασταλάξει πλήρως: το φως (το σκοτάδι), οι άνθρωποι, αυτά που λένε, ο τρόπος που κοιτάζονται ή αγκαλιάζονται. Η ιστορία αφορά δύο αδέρφια, τον μεγαλύτερο Βινσέντε και τον μικρότερο Νίνο, τον εξαφανισμένο πατέρα τους, κι ένα κορίτσι, την Κλάρα. Όλοι τους μοιάζουν να περπατούν κάτω από μια μεγάλη σκιά, μακριά από κάθε ξέφωτο. Γυρισμένο σε εκπληκτικό ασπρόμαυρο, το *Αίμα* είναι μια ιστορία για την απροστάτευτη παιδική και νεανική ηλικία στη ζοφερή ατμόσφαιρα των προαστίων μιας μεγαλούπολης, μια ιστορία φόβου που προκαλεί έναν άλλο, βαθύτερο, μεγαλύτερο και πιο ενοχλητικό φόβο.

■ The film begins with a slap. The father slaps the son. The son looks like Pedro Costa. When Costa made this film, his very first, he was thirty years old. Of course, the things we find in his subsequent works are already here – even if they haven't yet settled in properly: the light (darkness), the people, what they say, the way they look at each other or embrace. The story: two brothers, Vincente the eldest and Nino the younger one; their father, who has disappeared; and a girl, Clara. All of them seem to be walking under a large shadow, away from any clearing. Shot in stunning black-and-white, *Blood* is a tale of unprotected childhood and youth in the gloomy atmosphere of the outskirts of a big city, a tale of fear that evokes another –deeper, larger and more disturbing– fear.

Μυθοπλασία/Fiction, 119'
1989, Πορτογαλία/Portugal
Έγχρωμη/Color

Σκηνοθεσία/Direction

João César Monteiro

Σενάριο/Script

João César Monteiro

Φωτογραφία/Cinematography

José António Loureiro

Μοντάζ/Editing

Helena Alves, Claudio Martínez

Ήχος/Sound

Vasco Pimentel

Ηθοποιοί/Cast

João César Monteiro,
Manuela de Freitas, Ruy Furtado,
Teresa Calado, Duarte de Almeida,
Maria Ângela de Oliveira,
António Terrinha, Sabina Sacchi

Αποκατάσταση/Restoration

Το φιλμ φυλάσσεται και συντηρείται από την Ταινιοθήκη της Πορτογαλίας – Μουσείο Κινηματογράφου. / Film copy preserved by Cinemateca Portuguesa – Museu do Cinema.

Αναμνήσεις από το κίτρινο σπίτι

Recordações da Casa Amarela

Recollections of the Yellow House

■ Σε αυτή την ταινία, το μοναδικό σύμπαν του Ζοάο Σέζαρ Μοντέιρο έφτασε σε μια από τις κορυφώσεις του και ταυτόχρονα σημειώθηκε μια καμπή, μέσω της δημιουργίας του άλλου του εαυτού, του Ζοάο Ντε Ντέους. Ο χαρακτήρας, τον οποίο υποδύεται ο ίδιος, παρουσιάζεται ως ένας άπορος κάτοικος των παλαιών γειτονιών της Λισαβόνας, που έλκεται από τον Σούμπερτ και τις νεότερες γυναίκες και ο οποίος διαγιγνώσκεται με άνοια. Παρά την καρικατούρα, το βλέμμα του Μοντέιρο ήταν προκλητικό και απροσδιόριστο, καθώς συνδύασε ένα μείγμα απλοϊκής πραγματικότητας και μεγαλοπρέπειας. Συχνά κινηματογραφημένη σε πλάνα που κόβουν την ανάσα, στην ταινία η εκλεπτυσμένη κουλτούρα συναντά τη μιζέρια, τη σκληρή κοινωνική συνθήκη, το λεπτό χιούμορ και τον ερωτισμό, με απaráμιλλη δεξιοτεχνία.

■ In this film, the unique universe of João César Monteiro reached one of its peaks, and at the same time had a turning-point, through the creation of his alter-ego João de Deus. The character, played by himself, is portrayed as a destitute inhabitant of the old Lisbon neighbourhoods, attracted by Schubert and younger women, who is diagnosed with dementia. With it, and despite the caricature, the provocative Monteiro's touch only got even more provocative and indefinable, built upon a mix of the basic, down-to-earth reality and the sublime. Not rarely filmed in breathtaking shots, here the sophisticated culture meets misery, harsh social condition, fine humour and eroticism, in a way that no one could ever imitate.

Μυθοπλασία/Fiction, 108'
1990, Πορτογαλία, Ισπανία, Γαλλία/
Portugal, Spain, France
35mm, Έγχρωμη/Color

Σκηνοθεσία/Direction

Manoel de Oliveira

Σενάριο/Script

Manoel de Oliveira,
P. João Marques

Φωτογραφία/Cinematography

Elsó Roque

Μοντάζ/Editing

Manoel de Oliveira,
Sabine Franel

Ήχος/Sound

Gita Cerveira

Μουσική/Music

Alejandro Masso

Ηθοποιοί/Cast

Luís Miguel Cintra, Diogo Dória,
Miguel Guilherme, Luís Lucas,
Carlos Gome

Αποκατάσταση/Restoration

Το φιλμ φυλάσσεται και συντηρείται από την Ταινιοθήκη της Πορτογαλίας – Μουσείο Κινηματογράφου. / Film copy preserved by Cinemateca Portuguesa – Museu do Cinema.

“Όχι” ή η μάταιη δόξα της διαταγής

"Non" ou a Vã Glória de Mandar

Non, or the Vain Glory of Command

■ Το Όχι είναι μια πυκνή και μακρά προετοιμασμένη διερεύνηση της ιστορίας και της ταυτότητας της Πορτογαλίας, η οποία βασίζεται στη μνήμη και την αναπαράσταση καταστροφικών στρατιωτικών ηττών. Τα ιστορικά επεισόδια (κινηματογραφημένα με ένα μείγμα υπέροχων σκηνοθετικών στοιχείων και μιας υλιστικής, «χειροποίητης» προσέγγισης) παρουσιάζονται και ανακαλούνται από έναν ανθυπολοχαγό, ενώ ο λόχος του κινείται στην Αφρική, σε μια αποικιοκρατική αποστολή, λίγο πριν από την κατάρρευση του καθεστώτος το 1974. Μια από τις βασικές ταινίες του τεράστιου και ανεκτίμητου έργου του Ολιβέιρα, είναι επίσης μια από τις πιο τολμηρές προσεγγίσεις στο φλέγον ζήτημα, για τους Πορτογάλους, της συλλογικής τους ταυτότητας. Ένα ελεύθερο έργο ενός ελεύθερου ανθρώπου, ο οποίος αντιμετωπίζει την έννοια της Ιστορίας με διαλεκτικό τρόπο, ανεπηρέαστος από λαϊκά ή διανοητικά κλισέ, επίσημες προσεγγίσεις ή στοιχειώδεις πατριωτικές απόψεις.

■ *Non* is a dense and long prepared interrogation on Portugal's history and identity, built upon the memory and reenactment of catastrophic military defeats. The historic episodes (filmed with a mix of splendidous mise-en-scène and a material, "handcrafted" touch) are introduced and recalled by Alferes (second lieutenant) Cabrita (Luís Miguel Cintra) while his company moves in Africa, in a Colonial War mission, just before the collapse of the regime in 1974. One of the key films of the immense and invaluable work of Oliveira, this is also one of the boldest approaches to the (very "Portuguese") issue of our collective identity. A free work of a free man, who addresses the sense of History in a dialectical way, unaffected by popular or intellectual clichés, official approaches, or elementary patriotic views.

Μυθοπλασία/Fiction, 120'
2004, Πορτογαλία, Γαλλία, Γερμανία/
Portugal, France, Germany
Έγχρωμη/Color

Σκηνοθεσία/Direction

Margarida Cardoso

Σενάριο/Script

Margarida Cardoso, Cédric Basso

Φωτογραφία/Cinematography

Lisa Hagstrand

Μοντάζ/Editing

Pedro Filipe Marques

Ήχος/Sound

Carlos Alberto Lopes

Μουσική/Music

Bernardo Sasseti

Ηθοποιοί/Cast

Beatriz Batarda, Filipe Duarte,
Mónica Calle, Adriano Luz,
Luís Sarmiento, João Ricardo,
Dinarte Branco, Sandra Faleiro,
Bia Gomes, Fernando Luís,
Carlos Pimenta

Αποκατάσταση/Restoration

Η ψηφιοποίηση έγινε από την Ταινιοθήκη της Πορτογαλίας – Μουσείο Κινηματογράφου με την οικονομική υποστήριξη του Εθνικού Σχεδίου Κινηματογράφου. / The digitisation was implemented by the Cinemateca Portuguesa – Museu do Cinema with the financial support of the National Cinema Plan.

Η ακτή που σιγοψιθυρίζει

A costa dos murmurios

The Murmuring Coast

■ Όπως και το Όχι του Ολιβέιρα, η πρώτη μεγάλου μήκους ταινία της Μαργαρίτα Καρντόσο, βασισμένη σε μυθιστόρημα της Λιντία Χόρχε, μας υπενθυμίζει ότι η χώρα στην οποία κατέρρευσε τελικά η δικτατορία ήταν μια χώρα σε πόλεμο (ο αποικιακός πόλεμος ή ο απελευθερωτικός πόλεμος για τους ένοπλους αφρικανικούς λαούς) και ότι ο πόλεμος ήταν ο πυρήνας των αιτιών που οδήγησαν στην πτώση του καθεστώτος. Φτάνοντας στην αποικία της Μοζαμβίκης για να παντρευτεί έναν στρατιωτικό, η Εβίτα βυθίζεται γρήγορα στην υποβόσκουσα πραγματικότητα της τεχνητής, θεατροποιημένης, σχεδόν ονειρικής κοινωνικής ζωής μιας κοινότητας στα πρόθυρα της έκρηξης. Ο διηγητικός χρόνος της ταινίας είναι ο χρόνος της εσωτερικής μεταμόρφωσής της, μετατρέποντας όλες τις ψευδαισθήσεις σε αφόρητη συνειδητοποίηση των μεταμορφώσεων των άλλων. Μια διαφορετική ματιά για τον πόλεμο και τις γυναίκες από μια σημαντική γυναίκα σκηνοθέτιδα.

■ Like Oliveira's *Non*, Margarida Cardoso's first feature reminds us that the country where the dictatorship finally collapsed was a country at war (the Colonial War, or the Liberation War for the African peoples in arms), and that the war was at the core of the very causes for the regime to fall. The film adapts a novel by the contemporary writer Lidia Jorge, on the life of the Portuguese community in colonized Mozambique, in the last years of the regime. Arrived in the colony to marry Luís (the groom mobilized for war), Evita quickly plunges into the underlying reality of the artificial, theatricalized, almost dreamlike social life of a community on the verge of explosion. The diegetic time of the film is the time of her inner transformation, converting all the illusions into the awareness of the others' transformations (above all Luís, but also Helena, his captain's wife, the other strong female character of the film) to the point of the unbearable. A "reverse shot" on the war and women by an important woman director.

Ισπανία

Η επιλογή των ταινιών επικεντρώνεται σε εκείνες τις παραγωγές που ασχολούνται με τον ένα ή τον άλλο τρόπο με τα γεγονότα της ισπανικής πολιτικής μετάβασης, είτε σε χρόνο προγενέστερο των ιστορικών γεγονότων είτε μετά το τέλος της δικτατορίας. Παρουσιάζουν μια ορισμένη ποικιλομορφία αισθητικών προσεγγίσεων από την περίοδο μεταξύ 1973 και 1984, οι οποίες κατά κάποιον τρόπο προτείνουν τόσο μια ιστορική αποτύπωση και κοινωνική αντανάκλαση της εποχής τους, όσο και μια έκφραση των «απελευθερωμένων» εικόνων του ισπανικού κινηματογράφου, ο οποίος βεβαίως είχε ήδη αρχίσει την ιδιαίτερη μετάβασή του στη δεκαετία του 1960 με τον λεγόμενο «Νέο Ισπανικό Κινηματογράφο».

Σκηνοθέτες όπως ο Μπαζίλιο Μαρτίν Πατίνο και ο Κάρλος Σάουρα ανήκαν σε αυτή την ομάδα εξαιρετικών δημιουργών που επέδειξαν κριτική στάση απέναντι στο καθεστώς, αν και πάντα εκ των έσω, και πρότειναν μια αισθητική στροφή μακριά από την εσωστρεφή εθνική κουλτούρα προς έναν πιο «ευρωπαϊκό» κινηματογράφο. Ντοκιμαντέρ όπως το *Τραγούδια για μετά τον πόλεμο*, που πρόσφατα αποκαταστάθηκε από την Ταινιοθήκη της Ισπανίας, και *Η απομάγευση*, συμπυκνώνουν το πνεύμα μιας χώρας που αναπολεί με ειρωνεία τις επίσημες πολιτιστικές εικόνες (δηλαδή τις προπαγανδιστικές ειδήσεις, τη μεταπολεμική λαϊκή μουσική και τους ποιητές του καθεστώτος), την ίδια στιγμή που την απεικονίζουν στην παρακμή της. Η Πιλάρ Μιρό, σπουδάστρια στην Επίσημη Σχολή Κινηματογράφου (Escuela Oficial de Cinematografía), ήταν μία από τις λίγες γυναίκες της κινηματογραφικής βιομηχανίας, το έργο της οποίας αναδείχθηκε ως ένδειξη του ραγδαία εξελισσόμενου ρόλου της γυναίκας στην Ισπανία από τα μέσα της δεκαετίας του 1970 έως τη δεκαετία του 1980. Η περίπτωση του *Εγκλήματος της Κουένκα*, γνωστή ως «υπόθεση Μιρό», έγινε ένα από τα πολύ σπάνια παραδείγματα λογοκρισίας την περίοδο της δημοκρατίας. Όταν η σκηνοθέτιδα διορίστηκε το 1982 διευθύντρια του Ινστιτούτου Κινηματογράφου και Οπτικοακουστικών Τεχνών (ICAA), θεσπίστηκε ο «νομός Μιρό», σχετικά με τους κανονισμούς και τις επιδοτήσεις στον κινηματογραφικό κλάδο.

Αυτές οι πολιτικές δημιούργησαν ένα μοντέλο εθνικού κινηματογράφου που θα αποτελούσε τη βάση του κινηματογράφου που θα ακολουθούσε, όπως η διεθνής επιτυχία του Μάριο Καμού με το *Οι άγιοι αθώοι*. Σχεδόν πενήντα χρόνια μετά την πτώση της δικτατορίας, ο διεθνώς καταξιωμένος σκηνοθέτης Πέδρο Αλμοδοβάρ, στην ταινία *Παράλληλες μητέρες*, επέλεξε να θίξει ζητήματα συλλογικού διαγενεακού τραύματος, μέσω της ιστορίας της ανακάλυψης ομαδικών τάφων αντιφρονούντων από την περίοδο του φρανκισμού.

Κάρλος Ρεβιριέγκο

Διευθυντής Προγραμματισμού / Αναπληρωτής Διευθυντής
της Ταινιοθήκης της Ισπανίας

/Spain

The selection of these films focuses on productions that deal in one way or another with the events of the Spanish political transition, either in anticipation of historical events or after the end of the dictatorship. They show a certain diversity of aesthetic approaches from the period between 1973 to 1984, which in some way propose both an account of history and a social reflection of their time, as well as an expression of the “liberated” images of Spanish cinema, that certainly already begun its particular transition in the sixties with the so-called “New Spanish Cinema”. Directors like Basilio Martin Patino and Carlos Saura were part of this group of excellent auteurs that regained a critical attitude towards the regime, although always from within, and proposed and aesthetic shift away from national self-absorption culture and towards a more “European” cinema.

Documentaries such as *Songs for After a War*, recently restored by Filmoteca Española, and *The Disenchantment*, encapsulate the spirit of a country that looks back with irony to the official cultural icons (meaning the propaganda news, the post-war popular music and the poets of the regime) at the same time that they portrait its decadence. Pilar Miró, a student at the Official School of Cinematography (Escuela Oficial de Cinematografía), was one of the few women in the film industry whose work was highlighted as an indication of the rapidly evolving role of women in Spain from the mid-1970s to the 1980s. The case of the *Cuenca Crime*, known as the “Miró case” became one of the very rare examples of censorship already in the republic. When she was appointed director of the Institute of Cinema and Audiovisual Arts (ICAA) in 1982, the “Miró law” was enacted, concerning regulations and subsidies in the film industry.

These policies created a model of national cinema that would form the basis of the cinema that would follow, such as Mario Camus’s international success with *The Holy Innocents*. Almost fifty years after the fall of the dictatorship, internationally acclaimed director Pedro Almodóvar, in his film *Parallel Mothers*, chose to address issues of collective intergenerational trauma through the story of the discovery of mass graves of dissidents from the period of Francoism.

Carlos Reviriego

Programme Director /
Deputy Director of Filmoteca Española

Ντοκιμαντέρ/Documentary, 115'
1971, Ισπανία/Spain
Ασπρόμαυρη/B&W, Έγχρωμη/Color

Σκηνοθεσία/Direction

Basilio Martín Patino

Φωτογραφία/Cinematography

José Luis Alcaine

Μοντάζ/Editing

Basilio Martín Patino

Μουσική/Music

Manuel Parada

Αποκατάσταση/Restoration

Αποκατάσταση από την Filmoteca Española. / Restoration by Filmoteca Española.

Τραγούδια για μετά τον πόλεμο

Canciones para después de una guerra

Songs for After a War

■ Σε αυτή την ταινία ο σκηνοθέτης Μπαζίλιο Μαρτίν Πατίνο ανακαλεί τα χρόνια της μεταπολεμικής Ισπανίας μέσω μιας καυστικής άσκησης μοντάζ. Χρησιμοποιεί ειρωνικά και αντιστικτικά δημοφιλή τραγούδια της εποχής, επανανοηματοδοτώντας το «επίσημο» αρχειακό υλικό. Με αυτόν τον τρόπο, αποκαλύπτει το πραγματικό πρόσωπο μιας χώρας βυθισμένης στην πείνα και τη δυστυχία. Το *Τραγούδια για μετά τον πόλεμο*, γυρισμένο το 1971, αρχικά λογοκρίθηκε και συρρικνώθηκε σε ταινία μεσαίου μήκους, πριν τελικά απαγορευτεί από τον τότε πρωθυπουργό, Λουίς Καρέρο Μπλάνκο. Η ταινία προβλήθηκε στην Ισπανία μετά το θάνατο του δικτάτορα Φράνκο το 1975 και την σταδιακή έλευση της δημοκρατίας.

■ In this film the director Basilio Martín Patino evokes the years of post-war Spain through a poignant editing exercise. With ironic and contrapuntal style, he uses popular songs of the era, re-appropriating the "official" archival material. In doing so, the film reveals the true face of a country plunged into hunger and misery. Shot in 1971, *Songs for After a War* was initially censored and shortened into a medium-length film, before finally being banned by the then Prime Minister, Luis Carrero Blanco. The film was shown in Spain after the death of dictator Francisco Franco in 1975 and the gradual advent of democracy.

Ντοκιμαντέρ/Documentary, 92'
1976, Ισπανία/Spain
Ασπρόμαυρη/B&W, Έγχρωμη/Color

Σκηνοθεσία/Direction

Jaime Chávarri

Φωτογραφία/Cinematography

Teo Escamilla

Μοντάζ/Editing

José Salcedo

Η απομάγευση

El desencanto / The Disenchantment

■ Ο Χάιμε Τζάβαρι δίνει φωνή στην οικογένεια του Λεοπόλντο Πανέρο, του επίσημου ποιητή του φρανκικού καθεστώτος, ο οποίος απεβίωσε το 1962. Πρόκειται για ένα καλλιτεχνικό έργο με την αξία ενός ιστορικού ντοκουμέντου. Ο σκηνοθέτης, μπαίνοντας στο εσωτερικό αυτής της ιδιότυπης οικογένειας, θα κάνει τη χήρα και τα παιδιά του ποιητή να μιλήσουν. Η χήρα του, Φελισιντάντ Μπλανκ και οι τρεις γιοι του, Μίτσι, Χουάν Λουίς και Λεοπόλντο Μαρία, εκφράζουν πικρίες και τραύματα, αναδεικνύοντας τη σταδιακή αποσύνθεση μιας οικογένειας που ζει παγιδευμένη σε μια υποκριτική πραγματικότητα. Η ταινία λειτουργεί ως τέλεια μεταφορά της παρακμής που χαρακτήριζε την Ισπανία στα τελευταία χρόνια του φρανκισμού. Η *απομάγευση* ήταν η τελευταία ταινία που υπέστη τη λογοκρισία του καθεστώτος.

■ Jaime Chávarri gives voice to the family of Leopoldo Panero, the official poet of the Franco regime, who died in 1962. It is an artistic work with the value of a historical document. Its director, by getting inside this peculiar family, will make the poet's widow and children talk. His widow, Felicidad Blanc, and his three sons, Michi, Juan Luis and Leopoldo María, express bitterness and pain, highlighting the gradual disintegration of a family living trapped in a hypocritical reality. The film functions as a perfect metaphor for the decadence that characterized Spain in the last years of Francoism. *The Disenchantment* was the last film to be censored by the regime.

Μυθοπλασία/Fiction, 93'
1977, Ισπανία/Spain
Έγχρωμη/Color

Σκηνοθεσία/Direction

Fernando Colomo

Σενάριο/Script

Fernando Colomo

Φωτογραφία/Cinematography

Ángel Luis Fernández

Μοντάζ/Editing

Miguel Ángel Santamaría

Ηθοποιοί/Cast

Miguel Arribas, Carmen Maura,
Joaquín Hinojosa, Emma Cohen,
Félix Rotaeta, Concha Grégori,
Juan Lombardero

Χάρτινες τίγρεις

Tigres de papel / Paper Tigers

■ Η πρώτη μεγάλου μήκους ταινία του Φερνάντο Κολόμο, θεμελιώδης για τον κινηματογράφο της ισπανικής μετάβασης, είναι επίσης το έργο που εγκαινίασε τη λεγόμενη «μαδριλένικη κωμωδία». Η ταινία παρακολουθεί το ζευγάρι, Κάρμεν και Χουάν, κατά τη διάρκεια των πρώτων δημοκρατικών εκλογών τον Ιούνιο του 1977, προσφέροντας μια τολμηρή και ειρωνική απεικόνιση της πολιτικής, των ναρκωτικών και του σεξ. Αποτελεί πολύτιμο ντοκουμέντο, καθώς απεικονίζει τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι στην Ισπανία αντιλαμβάνονταν την πολιτική τη δεκαετία του 1970 μετά την εδραίωση της δημοκρατίας. Αποκαλύπτει τις αντιφάσεις εκείνων των νέων που, για πρώτη φορά μετά από πολύ καιρό, βίωσαν την ελευθερία και έπρεπε να ανταποκριθούν στις περιστάσεις και να είναι μοντέρνοι, παρόλο που δεν είχαν τα κατάλληλα εφόδια για να κατανοήσουν τη νεωτερικότητα.

■ Fernando Colomo's first feature film, fundamental to the cinema of the Transition, is also the work that inaugurated the so-called "comedia madrileña". The film follows the couple, Carmen and Juan, during the first democratic elections in June 1977, offering a bold and ironic portrayal of politics, drugs and sex. It is a valuable document, as it depicts the way people in Spain perceived politics in the 1970s after the advent of democracy. It reveals the contradictions of those young people who, for the first time in a long time, experienced freedom and had to respond to circumstances and be modern, even though they were not equipped to understand modernity.

Μυθοπλασία/Fiction, 91'
1980, Ισπανία/Spain
Έγχρωμη/Color

Σκηνοθεσία/Direction

Pilar Miró

Σενάριο/Script

Pilar Miró

Φωτογραφία/Cinematography

Hans Burmann

Μοντάζ/Editing

Jose Luis Matesanz

Μουσική/Music

Anton Garcia Abril

Ηθοποιοί/Cast

Amparo Soler Leal, Héctor Alterio,
Daniel Dicenta, José Manuel Cervino,
Mary Carrillo, Francisco Casares

Το έγκλημα της Κουένκα

El crimen de Cuenca / The Cuenca Crime

■ Η ταινία βασίζεται σε αληθινή ιστορία του 1913, όταν δύο φίλοι από ένα χωριό της Κουένκα βασανίστηκαν από την ισπανική πολιτοφυλακή (Guardia Civil) και αναγκάστηκαν να ομολογήσουν ένα έγκλημα που δεν είχαν διαπράξει. Πρόκειται για την ιστορία μιας φιλίας που διαλύεται από την παρέμβαση των αρχών, ένα αγροτικό πορτρέτο της Ισπανίας στις αρχές του 20ού αιώνα, καθώς για έναν προβληματισμό για το ποιος υποφέρει από τη συμπαιγνία μεταξύ της εκκλησιαστικής εξουσίας, του στρατού και των ανώτερων τάξεων, όταν πρόκειται για την επιβολή του νόμου. Γυρισμένη το 1979, η ταινία κατασχέθηκε από το Υπουργείο Εσωτερικών, που τη θεώρησε «προσβολή προς το Σώμα». Η μοναδική ταινία που υπέστη λογοκρισία παρόλο που η Ισπανία είχε ήδη γίνει δημοκρατία. Όταν τελικά προβλήθηκε έγινε πολύ δημοφιλής, γεγονός που δείχνει τα προβλήματα της μετάβασης σχετικά με ελευθερία της έκφρασης μεταξύ των παλαιών φρανκικών θεσμών και των νέων δημοκρατών.

■ The film is based on a true story from 1913, when two friends from a village in Cuenca were tortured by the Guardia Civil and forced to confess to a crime they had not committed. This is the story of a friendship broken by the intervention of the authorities, a rural portrait of early 20th century Spain, and a reflection on who suffers from the collusion between the clerical power, the military and the upper classes when it comes to law enforcement. Made in 1979, the film was confiscated by the Home Office, which deemed it an "insult to the Corps". The only film to be censored even though Spain had already become a republic. When it was finally shown it became very popular, which shows the problems of transition regarding freedom of expression between the old Frankish institutions and the new democracies.

Μυθοπλασία/Fiction, 105'
1976, Ισπανία/Spain
Έγχρωμη/Color

Θρέψε κοράκια

Cría cuervos

Σκηνοθεσία/Direction

Carlos Saura

Σενάριο/Script

Carlos Saura

Φωτογραφία/Cinematography

Teo Escamilla

Μοντάζ/Editing

Pablo G. Del Amo

Ηθοποιοί/Cast

Geraldine Chaplin,
Mónica Randall,
Ana Torrent

■ Το αριστούργημα του Κάρλος Σάουρα ανατέμνει τη θρησκεία, το γάμο και τον θάνατο, μέσα από το βλέμμα ενός παιδιού. Εκτός από ένα αλλόκοτο δράμα οικογενειακής δυσλειτουργίας, πρόκειται και για μια ιστορική παραβολή για το τέλος του Φρανκισμού. Η εννιάχρονη ορφανή Άνα, στοιχειώνεται από τον θάνατο του πατέρα της, ενός βάνουστου στρατιωτικού και της κακοποιημένης μητέρας της. Το παιδί θα μπορούσε να αντιπροσωπεύει ολόκληρη τη νεότερη γενιά της Ισπανίας, που έχει υποστεί βάνουση κακοποίηση από το καθεστώς του Φράνκο. Ο Σάουρα ωστόσο θα μπορούσε κάλλιστα να απευθύνεται γενικότερα στην Ευρώπη και στην άρνηση να αναγνωριστεί ότι η χώρα του αποτέλεσε ιδεολογικό και στρατιωτικό πεδίο δοκιμών για τη ναζιστική Γερμανία και της οποίας ο αδιαμαρτύρητος φασισμός επικράτησε για πολλά χρόνια μετά τον β' παγκόσμιο πόλεμο. Γυρισμένο λίγο πριν τον θάνατο του Φράνκο, το φιλμ προκάλεσε την οργή των στρατιωτικών του καθεστώτος και του αντιπροέδρου της κυβέρνησης Σαντιάγο Ντιάζ Ντε Μεντίβιλ.

■ Carlos Saura's masterpiece revisits religion, marriage and death through the eyes of a child. In addition to being an uncanny drama of family dysfunction, it is also a historical parable about the end of Francoism. Nine-year-old orphan Anna is haunted by the deaths of her father, a brutal army officer, and her mistreated mother. The child could represent the entire younger generation of Spain, brutally abused by the Franco regime. However, Saura could well have been addressing Europe in general and the refusal to acknowledge that his country was an ideological and military testing ground for Nazi Germany and whose unapologetic fascism prevailed for many years after the Second World War. Filmed shortly before Franco's death, the film provoked the fury of the regime's military and the vice-president of the government, Santiago Díaz de Mendivil.

Μυθοπλασία/Fiction, 107'
1984, Ισπανία/Spain
Ασπρόμαυρη/B&W

Οι άγιοι αθώοι (Τα αθώα θύματα)

Los santos inocentes / The Holy Innocents

Σκηνοθεσία/Direction

Mario Camus

Σενάριο/Script

Βασισμένη σε μυθιστόρημα
του Miguel Delibes,
Antonio Larreta

Φωτογραφία/Cinematography

Hans Burmann

Μοντάζ/Editing

José María Biurrín

Μουσική/Music

Anton Garcia Abril

Ηθοποιοί/Cast

Alfredo Landa, Francisco Rabal,
Maribel Martín, Terele Pávez,
Ágata Lys, Agustín González

■ Στη δεκαετία του 1960, μια οικογένεια αγροτών ζει σε συνθήκες εξαθλίωσης σε ένα τσιφλίκι, υποταγμένη στις θηλήσεις των γαιοκτημόνων. Η ταινία αποτελεί μια συγκλονιστική καταγραφή των ταξικών διαφορών στην Ισπανία του Φράνκο. Η σκληρή πραγματικότητα και η καταπίεση των αγροτών απεικονίζεται αυστηρά μέσα από την προσεκτική φωτογραφία του τοπίου, τις υπέροχες ερμηνείες των πρωταγωνιστών και τις συναισθηματικές γραμμές ενός σεναρίου που σέβεται το μυθιστόρημα του Ντελίμπες. Η ταινία που παρήχθη κατά τη διάρκεια της μετάβασης στη δημοκρατία αντιπροσωπεύει μια καθυστερημένη διεκδίκηση, μια διεκδίκηση που αποσιωπήθηκε για μεγάλο χρονικό διάστημα, καθώς συνέβαλε στην ορατότητα των κοινωνικών ανισοτήτων και της φτώχειας που καθόριζε μεγάλα τμήματα του πληθυσμού. Η ταινία του Μάριο Καμού ανακηρύχθηκε τη δεκαετία του 1990 μία από τις δέκα καλύτερες ισπανικές ταινίες όλων των εποχών από τους κριτικούς της χώρας.

■ In the 1960s, a peasant family lives in squalor in a latifundio, subordinated to the will of the landowners. The film is a shocking record of class differences in Franco's Spain. The harsh reality and the oppression of the peasants is rigorously portrayed through careful landscape photography, superb performances by the protagonists and the emotional lines of a script that respects Delibes' novel. Produced during the transition to democracy, the film represents a belated claim, a claim that was silenced for a long time as it contributed to the visibility of the social inequalities and poverty that defined large segments of the population. Mario Camus' film was declared in the 1990s one of the ten best Spanish films of all time by the country's critics.

Μυθοπλασία/Fiction, 123'
2021, Ισπανία/Spain
Έγχρωμη/Color

Σκηνοθεσία/Direction

Pedro Almodóvar

Σενάριο/Script

Pedro Almodóvar

Φωτογραφία/Cinematography

José Luis Alcaine

Μοντάζ/Editing

Teresa Font

Μουσική/ Music

Alberto Iglesias

Ηθοποιοί/Cast

Penélope Cruz, Milena Smit,
Israel Elejalde, Aitana Sánchez-Gijón,
Rosy de Palma

Παράλληλες μητέρες

Madres Paralelas / Parallel Mothers

■ Η ταινία, με βασικό θέμα τη μητρότητα, αφηγείται την ιστορία δύο γυναικών που συναντιούνται σε ένα μαιευτήριο. Παράλληλα, ωστόσο, το αλμοδοβαρικό μελόδραμα γίνεται όχημα για να θυγούν οι πολιτικές της μνήμης στην Ισπανία. Η μεγαλύτερη από τις δυο γυναίκες, ψάχνει σε πείσμα όλων έναν ομαδικό τάφο γεμάτο από τα πτώματα εκτελεσθέντων Δημοκρατικών του Εμφυλίου, μεταξύ των οποίων ο παππούς της. Ο Αλμοδοβάρ, έχει πει ότι τα χρόνια της μετάβασης είχε επιλέξει να αγνοήσει αυτή τη σκοτεινή πλευρά της ιστορίας της Ισπανίας. Όταν ο δικτάτορας Φράνκο πέθανε το 1975, η φρίκη του καθεστώτος του ήταν διάσπαρτη σε ολόκληρη τη χώρα, σε αμέτρητους τάφους χωρίς σήμανση γεμάτων με πολίτες που αντιτάχθηκαν στην εξουσία του. Πολλά χρόνια και αναγνωρισμένες ταινίες αργότερα, ο Αλμοδοβάρ έρχεται αντιμέτωπος με τις συντηρητικές πολιτικές της συμφιλίωσης μέσω της λήθης.

■ The film, with motherhood as its main theme, tells the story of two women who meet in a maternity hospital. At the same time, however, the Almodovarian melodrama becomes a vehicle for addressing the politics of memory in Spain. The older of the two women, in defiance of everyone, searches a mass grave full of the bodies of executed Civil War republicans, including her grandfather. Almodovar has said that in the years of transition he had chosen to ignore this dark side of Spain's history. When dictator Franco died in 1975, the horrors of his regime were scattered across the country, in countless unmarked graves filled with citizens who opposed his rule. Many years and acclaimed films later, Almodovar is confronted with the conservative politics of reconciliation through oblivion.

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ ΤΗΣ Α.Ε. ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

1967-1974

ΚΟΥΛΤΟΥΡΕΣ ΣΕ ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΗ

ΖΩΗ - ΤΕΧΝΗ - ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ

29.11.2024 - 16.04.2025

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ
ΜΕΓΑΡΟ ΕΥΝΑΡΔΟΥ ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 20

ΜΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ
ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΑ ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΕΡΤ

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ
ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Γενικά Αρχεία του Κράτους

EPT

“1967-1974: ΚΟΥΛΤΟΥΡΕΣ ΣΕ ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΗ. ΖΩΗ - ΤΕΧΝΗ - ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ”.

Μέσα από τεκμήρια και έργα τέχνης, η έκθεση φωτίζει τις ιδεολογικές συγκρούσεις της περιόδου και προσκαλεί το κοινό σε μια αναστοχαστική ματιά στην πρόσφατη ιστορία.

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ / SCREENING SCHEDULE

13-19 ΜΑΡΤΙΟΥ / MARCH

ΠΕΜ./THURS.

13

ΜΑΡΤΙΟΥ/MARCH

ΠΑΡ./FRI.

14

ΜΑΡΤΙΟΥ/MARCH

19:00	Ο θίασος / The Travelling Players Θόδωρος Αγγελόπουλος / Theo Angelopoulos 1974-75, 230' Θα προλογίσει η Μαρία Κομνηνού , Πρόεδρος του Δ.Σ. της Ταινιοθήκης της Ελλάδος / Introduction by Maria Komninos , President of the BoD of the Greek Film Archive	> Αίθουσα/Hall A > Αίθουσα/Hall B
18:30	Δεξίωση / Reception	
19:30	Η Μαρία Κομνηνού , Πρόεδρος του Δ.Σ. της Ταινιοθήκης της Ελλάδος, καθώς και οι Αυτών Εξοχότητες, οι Πρέσβεις της Πορτογαλίας και της Ισπανίας στην Ελλάδα, κ. Rui Macieira και κ. Jorge Manuel Domecq Fernández de Bobadilla , θα απευθύνουν χαιρετισμούς / Maria Komninos , President of the BoD of the Greek Film Archive, and Their Excellencies, Mr. Rui Macieira , Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of Portugal, and Mr. Jorge Manuel Domecq Fernández de Bobadilla , Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of Spain, will graciously address us with greetings Τα πράσινα χρόνια / Os Verdes Anos / The Green Years Paulo Rocha, 1963, Πορτογαλία / Portugal Μυθοπλασία / Fiction, 89' Θα προλογίσει ο José Manuel Costa , πρώην Διευθυντής της Ταινιοθήκης της Πορτογαλίας / Introduction by José Manuel Costa , former Director of the Cinemateca Portuguesa	> Αίθουσα/Hall A <i>Είσοδος μόνο με προσκλήσεις/ By invitation only</i>
21:30	Θρέψε κοράκια / Cría cuervos / Raise Ravens Carlos Saura, 1976, Ισπανία / Spain Μυθοπλασία / Fiction, 105' Θα προλογίσει η Valeria Camporesi , Διευθύντρια της Ταινιοθήκης της Ισπανίας / Introduction by Valeria Camporesi , Director of the Filmoteca Española	> Αίθουσα/Hall A <i>Είσοδος μόνο με προσκλήσεις/ By invitation only</i>
21:45	Τα πράσινα χρόνια / Os Verdes Anos / The Green Years Paulo Rocha, 1963, Πορτογαλία / Portugal Μυθοπλασία / Fiction, 89'	> Αίθουσα/Hall B

12:30	Συζήτηση στρογγυλής τράπεζας / Roundtable discussion Συνομιλούν οι / Conversing: Μαρία Κομνηνού / María Kompinos, Πρόεδρος του ΔΣ, Ταινιοθήκη της Ελλάδος / President of the Board of Directors, Greek Film Archive, Valeria Camporesi, Διευθύντρια της Ταινιοθήκης της Ισπανίας / Director of the Filmoteca Española, Carlos Riveriego, Διευθυντής Προγράμματος-Υποδιευθυντής της Ταινιοθήκης της Ισπανίας / Program Director-Deputy Director of the Filmoteca Española, José Manuel Costa, πρώην Διευθυντής της Ταινιοθήκης της Πορτογαλίας, καθηγητής και ιστορικός κινηματογράφου / former Director of the Cinemateca Portuguesa, professor and film historian, Κωστής Κορνέτης / Kostis Kornetis, Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Σύγχρονης Ιστορίας, Σχολή Φιλοσοφίας και Φιλολογίας, Αυτόνομο Πανεπιστήμιο της Μαδρίτης / Επιτροπή για τα 50 Χρόνια Ισπανικής Δημοκρατίας / Assistant Professor, Department of Contemporary History, Faculty of Philosophy and Arts, Autonomous University of Madrid / Committee for the 50 Years of the Spanish Republic <i>Θα υπάρχει δυνατότητα ταυτόχρονης διερμηνείας (ελληνικά, αγγλικά) / Simultaneous interpretation will be available (Greek, English)</i>	
19:15	Χάρτινες τίγρεις / Tigres de papel / Paper Tigers Fernando Colomo, 1977, Ισπανία / Spain Μυθοπλασία / Fiction, 93' Παρουσία του σκηνοθέτη / Director in attendance	> Αίθουσα/Hall A
21:45	Το έγκλημα στην Κουένκα / El crimen de Cuenca / The Cuenca Crime Pilar Miró, 1979, Ισπανία / Spain Μυθοπλασία / Fiction, 92' Θα προλογίσει ο Carlos Riveriego , Διευθυντής Προγράμματος-Υποδιευθυντής της Ταινιοθήκης της Ισπανίας / Introduction by Carlos Riveriego , Program Director-Deputy Director of the Filmoteca Española	> Αίθουσα/Hall A
18:00	Trás-os-Montes António Reis, Margarida Cordeiro 1976, Πορτογαλία / Portugal, Ντοκιμαντέρ-Μυθοπλασία / Docufiction, 111'	> Αίθουσα/Hall B

20:00	Η απομάγευση / El desencanto / The Disenchantment Jaime Chánvarri, 1976, Ισπανία / Spain Ντοκιμαντέρ / Documentary, 92' Θα προλογίσει ο Κωστής Κορνέτης , Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Σύγχρονης Ιστορίας, Σχολή Φιλοσοφίας και Φιλολογίας, Αυτόνομο Πανεπιστήμιο της Μαδρίτης / Επιτροπή για τα 50 Χρόνια Ισπανικής Δημοκρατίας / Introduction by Kostis Kornetis , Assistant Professor, Department of Contemporary History, Faculty of Philosophy and Arts, Autonomous University of Madrid / Committee for the 50 Years of the Spanish Republic	> Αίθουσα/Hall B
22:00	Πρόσωπο με πρόσωπο / Face to Face Ροβήρος Μανθούλης / Robert Manthoulis 1966, Ελλάδα / Greece Μυθοπλασία / Fiction, 84'	> Αίθουσα/Hall B
19:00	“Όχι” ή η μάταιη δόξα της διαταγής / 'Non', ou A Vã Glória de Mandar / Non, or the Vain Glory of Command Manoel de Oliveira, 1990, Πορτογαλία, Ισπανία, Γαλλία / Portugal, Spain, France Μυθοπλασία / Fiction, 108' Θα προλογίσει ο José Manuel Costa , πρώην Διευθυντής της Ταινιοθήκης της Πορτογαλίας, καθηγητής και ιστορικός κινηματογράφου / Introduction by José Manuel Costa , former Director of the Cinemateca Portuguesa, professor and film historian	> Αίθουσα/Hall A
21:30	Το αίμα / O Sangue / Blood Pedro Costa, 1989, Πορτογαλία / Portugal Μυθοπλασία / Fiction, 99'	> Αίθουσα/Hall A
19:15	Χάππου Νταΐη / Happy Day Παντελής Βούλγαρης / Pantelis Voulgaris 1976, Ελλάδα / Greece Μυθοπλασία / Fiction, 105'	> Αίθουσα/Hall B
21:15	Τραγούδια για μετά τον πόλεμο / Canciones para después de una guerra / Songs for After a War Basilio Martín Patino, 1971, Ισπανία / Spain Ντοκιμαντέρ / Documentary, 102'	> Αίθουσα/Hall B

ΔΕΥΤ./MON.

17

ΜΑΡΤΙΟΥ/MARCH

19:00 **Ευδοκία / Eudokia** > Αίθουσα/Hall A
Αλέξης Δαμιανός / Alexis Damianos
1971, Ελλάδα / Greece
Μυθοπλασία / Fiction, 97'

21:00 **Οι άγιοι αθώοι / Los santos inocentes / The Holy Innocents** > Αίθουσα/Hall A
Mario Camus, 1984, Ισπανία / Spain
Μυθοπλασία / Fiction, 107'

19:30 **Μετά σαράντα μέρες / After Forty Days** > Αίθουσα/Hall B
Φρίντα Λιάππα/Frida Liappa
1972, Ελλάδα / Greece
Μυθοπλασία/Fiction, 20'

Μια ζωή σε θυμάμαι να φεύγεις / I Remember You Leaving All the Time

Φρίντα Λιάππα/Frida Liappa
1977, Ελλάδα / Greece
Μυθοπλασία/Fiction, 45'

Θα προλογίσει η **Νένα Μεντή**, πρωταγωνίστρια του *Μια ζωή σε θυμάμαι να φεύγεις* / Introduction by **Nena Menti**, lead actress of *I Remember You Leaving All the Time*

21:15 **Οι τεμπέληδες της εύφορης κοιλάδας / The Idlers of the Fertile Valley** > Αίθουσα/Hall B
Νίκος Παναγιωτόπουλος / Nikos Panayotopoulos
1978, Ελλάδα / Greece, Μυθοπλασία / Fiction, 119'

ΤΡ./TUES.

18

ΜΑΡΤΙΟΥ/MARCH

19:00 **Μέγαρα / Megara** > Αίθουσα/Hall A
Σάκης Μανιάτης / Sakis Maniatis, Γιώργος Τσεμπερόπουλος / Yorgos Tsemperopoulos, 1973, Ελλάδα / Greece, Ντοκιμαντέρ / Documentary, 69'
Παρουσία του **Γιώργου Τσεμπερόπουλου**, συν-σκηνοθέτη / **Yorgos Tsemperopoulos**, co-director in attendance

21:00 **Εμείς, όχι εγώ / Together We Stand** > Αίθουσα/Hall A
Σταύρος Στάγκος / Stavros Stagos, 2023, Ελλάδα / Greece, Ντοκιμαντέρ / Documentary, 113'
Αθηναϊκή Πρεμιέρα / Athenian Premiere
Παρουσία του σκηνοθέτη / Director in attendance

45

ΤΕΤ./WEDN.

19

ΜΑΡΤΙΟΥ/MARCH

19:15 **Παράλληλες Μητέρες / Madres paralelas / Parallel Mothers** > Αίθουσα/Hall B
Pedro Almodóvar, 2021, Ισπανία, Γαλλία, ΗΠΑ / Spain, France, United States, Μυθοπλασία / Fiction, 123'

21:30 **Η ακτή που σιγοψιθυρίζει / A costa dos murmurios / The Murmuring Coast** > Αίθουσα/Hall B
Margarida Cardoso, 2004, Πορτογαλία, Γαλλία, Γερμανία / Portugal, France, Germany, Μυθοπλασία / Fiction, 120'

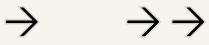
18:30 **Αναμνήσεις από το κίτρινο σπίτι / Recordações da Casa Amarela / Recollections of the Yellow House** > Αίθουσα/Hall A
João César Monteiro, 1989, Πορτογαλία / Portugal
Μυθοπλασία / Fiction, 119'

21:00 **Ένα τραγούδι δε φθάνει / A Song is Not Enough** > Αίθουσα/Hall A
Ελισάβετ Χρονοπούλου / Elissavet Chronopoulou
2003, Ελλάδα / Greece, Μυθοπλασία / Fiction, 118'
Παρουσία της σκηνοθέτριας / Director in attendance

19:15 **Θρέψε κοράκια / Cría cuervos / Raise Ravens** > Αίθουσα/Hall B
Carlos Saura, 1976, Ισπανία/Spain, Μυθοπλασία/ Fiction, 105'
Θα προλογίσει η **Elena Pérez-Villanueva del Caz**, Σύμβουλος της Πρεσβείας της Ισπανίας / Introduction by **Elena Pérez-Villanueva del Caz**, Counsellor at the Embassy of Spain

21:30 **Οι καλοί άνθρωποι της Πορτογαλίας / Bom Povo Português / The Good People of Portugal** > Αίθουσα/Hall B
Teresa Sá, Rui Simões, 1980, Πορτογαλία / Portugal, Ντοκιμαντέρ / Documentary, 130'

Δ.Σ. ΤΑΙΝΙΟΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρόεδρος Μαρία Κομνηνού
Αντιπρόεδρος Αφροδίτη Λίτη
Γεν. Γραμματέας Βάλερυ Κοντάκου
Ταμίας Βάσω Καραμπέτσου
Μέλος Ευάγγελος Σόρογκας

**Η πτώση των δικτατοριών
και η άνθιση του νέου κινηματογράφου -
Ελλάδα, Ισπανία Πορτογαλία**

Συντονισμός και Οργάνωση Παραγωγής

Δήμητρα Αράπογλου
Οργάνωση Παραγωγής
Ρόμπι Εκσιέλ
**Βοηθός Συντονισμού
και Οργάνωσης Παραγωγής**
Ιωάννα Παπαδοπούλου
Διοικητική Υποστήριξη
Σμάρω Σταυροπούλου
Οικονομικό Τμήμα
Βασίλης Μπίμπας

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Επιλογή Ταινιών
Μαρία Κομνηνού (Ελλάδα)
Ζοζέ Μανουέλ Κόστα (Πορτογαλία)
Κάρλος Ρεβιριέγκο (Ισπανία)

Συντονισμός Προγράμματος

Φαίδρα Παπαδοπούλου
Ιάκωβος Σκενδερίδης

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ

**Υπεύθυνη γραφείου τύπου
& επικοινωνίας**
Ευάννα Βενάρδου

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

**Υπεύθυνη δημοσίων
σχέσεων & φιλοξενίας**
Νίκη Κατσαντώνη

ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Τεχνικός Υπεύθυνος
Τάσος Αδαμόπουλος
**Συντονισμός κίνησης ταινιών
& υποστήριξη παραγωγής**
Νεκτάριος Σάκκας
**Υπεύθυνη online πλατφόρμας,
διαχείριση ιστοσελίδων, εφαρμογών
& μέσω κοινωνικής δικτύωσης**
Ζωή Χατζή
Δημιουργία τρέιλερ-Μοντάζ
Στέφανος Μίνογλου
Μετάφραση-υποπλισμός
Νεανικό Πλάνο
**Διευθύντρια του τμήματος
μετάφρασης & υποπλισμού**
Κατερίνα Ζαμπέλη
Ραδιοφωνικό Προωθητικό σποτ
Δημήτρης Βραχνός

ΕΚΔΟΣΗ

Έκδοση Μαρία Κομνηνού
**Υπεύθυνος έκδοσης καταλόγου,
ωρολογίου προγράμματος
και παρουσίασης δράσεων**
Σάββας Καρέλης
**Επιστημονική επιμέλεια
και συγγραφή κειμένων καταλόγου**
Ιουλία Μέρμηγκα

Κείμενα καταλόγου

Μαρία Κομνηνού (Ελλάδα)
Κωστής Κορνέτης
Ζοζέ Μανουέλ Κόστα (Πορτογαλία)
Κάρλος Ρεβιριέγκο (Ισπανία)

Δημιουργική εικόνα & σχεδιασμός εντύπων

Βάσω Αβραμοπούλου / A4_Design
Σελιδοποίηση & επεξεργασία εικόνων
Μόιρα Δουράνου / A4_Design
Ψηφιακές εκτυπώσεις
ArtSpot Digital ΕΠΕ
Εκτυπώσεις καταλόγου
“ΕΝ-ΤΥΠΩ”

GREEK FILM ARCHIVE BOARD OF DIRECTORS

President Maria Komninos
Vice President Aphrodití Liti
Secretary General Valerie Kontakos
Treasurer Vasso Karabetsou
Member Evangelos Sorogas

**The fall of the dictatorships
and the flowering of cinema -
Greece, Spain Portugal**

Production Coordination and Organisation

Dimitra Arapoglou
Production Organization
Robbie Eksiel
**Assistant Production
Coordination and Organisation**
Ioanna Papadopoulou
Administration
Smaro Stavropoulou
Accounts department
Vassilis Bibas

PROGRAM

Film selection
Maria Komninos (Greece)
José Manuel Costa (Portugal)
Carlos Reviriego (Spain)

Program Coordination

Phaedra Papadopoulou
Iakovos Skenderidis

PRESS OFFICE

**Communication
& publicity manager**
Evanna Venardou

PUBLIC RELATIONS

**Public relations
& hospitality manager**
Niki Katsantoni

PRODUCTION

Technical support
Tasos Adamopoulos
Film trafficking
Nektarios Sakkas
**Online platform manager,
website management, applications
& social media**
Zoi Chatzi
Trailer production-editing
Stefanos Minoglou
Translation/subtitling
NEANIKO PLANO – SUBTITLES
**Translation/subtitling
general coordinator**
Katerina Zampeli
Radio promotional spot
Dimitris Vrahnos

PUBLICATION

Publication Maria Komninos
**Coordination of the catalogue,
timetable publication
and presentation of activities**
Savvas Karelis
**Scientific editing and writing
of catalogue texts**
Ioulia Mermigka

Writing

Maria Komninos (Greece)
Kostis Kornetis
José Manuel Costa (Portugal)
Carlos Reviriego (Spain)

Art Direction & Design

Vassiliki Avramopoulou / A4_Design
Layout
Moirá Douranou / A4_Design
Digital prints
ArtSpot Digital Ltd
Printing
EN-TYPO

Η ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΕΙΝΑΙ ΕΝΤΑΓΜΕΝΗ ΣΤΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΤΤΙΚΗ» 2021-2027 /
THE EVENT IS INCLUDED IN THE REGIONAL PROGRAM «ATTICA» 2021-2027.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ / IN COOPERATION

CINEMATÉCA PORTUGUESA
MUSEU DO CINEMA, I.P.

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ
ΤΡΑΠΕΖΗΣ

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ / SUPPORTED BY

Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου,
Οπτικοακουστικών Μέσων & Δημιουργίας
Creative Greece

ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ / FUNDED BY

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Πολιτισμού

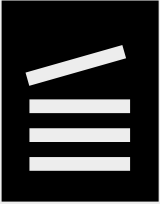
ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ / SUPPORTED BY

EUROPEAN
CINEMAS
Creative Europe MEDIA

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ / MEDIA SPONSORS

ΤΑΙΝΙΟΘΗΚΗ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
> ΜΟΥΣΕΙΟ
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

ΤΑΙΝΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ιερά Οδός 48 & Μεγ. Αλεξάνδρου,
Μετρό Κεραμεικός

#tainiothikigr

- Ταινιοθήκη της Ελλάδος/Greek Film Archive
- Ταινιοθήκη της Ελλάδος/Greek Film Archive
- Ταινιοθήκη της Ελλάδος/Greek Film Archive

www.tainiothiki.gr

